

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ŁODZI

LLO.410.011.01.2024

Pani dr hab. inż. Renata Żyła
p.o. Dyrektora
Sieć Badawcza Łukasiewicz
– Łódzki Instytut Technologiczny
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 19/27
90-570 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/023 – Funkcjonowanie Sieci Badawczej Łukasiewicz

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Łódzki Instytut Technologiczny (dalej: Ł-ŁIT lub Instytut), ul. Marii Skłodowskiej-Curie 19/27, 90-570 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Żyła, p.o. Dyrektora Ł-ŁIT, od 21 lipca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Piotr Dziugan, p.o. Dyrektora Ł-ŁIT, od 17 kwietnia 2024 r. do 20 lipca 2024 r. Radosław Dziuba, Dyrektor Ł-ŁIT, od 1 kwietnia 2022 r. do 16 kwietnia 2024 r.; Dyrektor IBWCh (od 1 kwietnia 2019 r. Dyrektor Ł-IBWCh), od 6 marca 2018 r. do 31 marca 2022 r.; Dyrektor Ł-IW, od 17 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r.; p.o. Dyrektora Ł-IW, od 16 sierpnia 2021 r. do 16 lutego 2022 r. Arkadiusz Adamczyk, Dyrektor IPS (od 1 kwietnia 2019 r. Dyrektor Ł-IPS), od 14 września 2018 r. do 31 marca 2022 r. Tomasz Czajkowski, Dyrektor IW (od 1 kwietnia 2019 r. Dyrektor Ł-IW), od 12 marca 2018 r. do 11 sierpnia 2021 r. Monika Kaczmarczyk, Dyrektor Ł-COBRO, od 8 listopada 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Hanna Żakowska, Dyrektor COBRO (od 1 kwietnia 2019 r. Dyrektor Ł-COBRO), od 6 stycznia 2018 r. do 7 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań ustawowych przez Instytut Sieci 2. Gospodarka finansowa Instytutu Sieci
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024 (I półrocze)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Ewelina Dębowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/49/2024 z 24 kwietnia 2024 r. 2. Magdalena Łysek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/60/2024 z 13 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-29)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2024 (I półrocze) Instytut realizował projekty badawcze w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych w ramach celu Sieci Badawczej Łukasiewicz³ zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz⁴ o łącznej wartości 210.974,8 tys. zł. W okresie objętym kontrolą zakończył realizację 42 spośród 70 projektów. Z wyjątkiem 2021 r., corocznie sukcesywnie wzrastała liczba realizowanych projektów B+R, a w badanym okresie pozyskano łącznie 53 nowe projekty. Ł-ŁIT rzetelnie i terminowo przygotował roczne plany finansowe i plany działalności oraz sprawozdania z ich realizacji. Jednakże plany finansowe opracowane na podstawie wytycznych Prezesa Centrum Łukasiewicz⁵, nie zawierały wszystkich elementów wymaganych w ustawie o SBŁ.

Przyjęte w Ł-ŁIT perspektywiczne kierunki działalności badawczej i wdrożeniowej były spójne z kierunkami działalności Sieci. Zadania finansowane ze środków publicznych Instytut realizował zgodnie z zawartymi umowami.

Instytut podejmował działania w celu wdrożenia i komercjalizacji efektów projektów B+R. W okresie objętym kontrolą Instytut uzyskał łącznie 80 nagród i wyróżnień za praktyczne zastosowanie B+R.

Sześciu członkom Rady Instytutu niebędącym jego pracownikami wypłacono wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Rady w wysokości niezgodnej z przepisami, co skutkowało nienależną wypłatą świadczenia na łączną kwotę 10 tys. zł.

Instytut zrealizował przychody zgodnie z ustalonymi planami. Środki z utworzonych funduszy wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem. W Instytucie wypłacano wynagrodzenia oraz nagrody roczne dla dyrektorów Instytutu i zastępców oraz głównego księgowego zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jednakże wbrew art. 25 ust. 4 ustawy o SBŁ w przypadku czterech członków kierownictwa Instytutu wypłacano wynagrodzenia po dacie odwołania, uznając to za okres wypowiedzenia. Zakupu usług dokonywano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Niemniej zawieranie umów cywilnoprawnych dokumentowano w sposób nierzetelny. Skontrolowane postępowania o udzielenie zamówień publicznych zostały co do zasady przeprowadzone prawidłowo, ale doszło do naruszenia przepisów art. 488 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶, bowiem w jednym przypadku opublikowano ogłoszenie o wykonaniu umowy z opóźnieniem wynoszącym 234 dni od dnia wykonania umowy. Ponadto w ramach drugiego postępowania nie złożono w terminie oświadczenia o bezstronności.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Sieć lub SBŁ.

⁴ Dz.U. z 2024 r., poz. 925; dalej: ustawa o SBŁ.

⁵ Dalej: CŁ.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.; dalej: ustawa Pzp.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Realizacja zadań ustawowych przez Instytut Sieci

1.1. Ł-ŁIT powstał 1 kwietnia 2022 r.⁸ w wyniku połączenia trzech instytutów działających w Sieci Badawczej Łukasiewicz, tj. Instytutu Biopolimerów i Włókien Chemicznych (dalej: Ł-IBWCh), Instytutu Przemysłu Skórzanego (dalej: Ł-IPS) i Instytutu Włókiennictwa (dalej: Ł-IW). Wcześniej, z dniem 1 stycznia 2020 r. do Ł-IBWCh włączono⁹ instytut Sieć Badawcza Łukasiewicz – COBRO Instytut Badawczy Opakowań (dalej: Ł-COBRO).

(akta kontroli str. 942-944)

W okresie objętym kontrolą, Ł-ŁIT, a przed kwietniem 2022 r. dawne instytuty terminowo przygotowywały i przekazywały do zatwierdzenia projekty rocznych planów finansowych i planów działalności. Projekty planów finansowych na 2019 r. dawne instytuty – Ł-IBWCh, Ł-IPS, Ł-IW i Ł-COBRO przygotowały i przekazały do zatwierdzenia przez właściwego ministra nadzorującego instytut¹⁰, na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych¹¹. Natomiast projekty planów finansowych i planów działalności na kolejne lata przygotowywano i przekazywano do zatwierdzenia przez Prezesa CŁ na podstawie ustawy o SBŁ. Korekt rocznego planu finansowego dokonywano w trybie określonym dla sporządzenia rocznego planu finansowego. Wszystkie plany finansowe oraz ewentualne korekty każdorazowo zostały zatwierdzone przez Prezesa CŁ.

Analogicznie roczne sprawozdania finansowe oraz sprawozdania z działalności wraz z opinią Rady¹² danego instytutu były przygotowane i terminowo przekazane do zatwierdzenia przez Prezesa CŁ¹³. Wszystkie sprawozdania finansowe, jak i sprawozdania z działalności były przed przekazaniem do zatwierdzenia opiniowane przez Radę danego instytutu.

Analiza rocznych planów finansowych wykazała, że nie zawierały one wszystkich elementów wskazanych w art. 63 ust. 2 ustawy o SBŁ, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 30-192, 2718-2726)

1.2. Dawne Instytuty Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2022 r. nie posiadały własnych strategii działalności, a działały na podstawie rocznych planów działalności. Natomiast od 2020 r., czyli od momentu pierwszej informacji o planach dotyczących połączenia trzech ww. instytutów trwały prace związane z ww. połączeniem. Opracowano dwie analizy celowości połączenia (w 2020 i w 2021 r.). Po połączeniu, od kwietnia 2022 r. w Ł-ŁIT kandydaci na Dyrektorów centrów badawczo-rozwojowych opracowali strategie rozwoju centrów, główne kierunki działania w okresie 2021-2027, które miały być bazą do powstania strategii Instytutu. Po ukształtowaniu się struktury organizacyjnej, prace nad tworzeniem strategii były kontynuowane przez Dyrektorów Centrów B+R pod kierunkiem zewnętrznego eksperta. Powstały strategie badawcze – plany centrów B+R na przyszłość, biznesplany, analizy SWOT oraz plany dotyczące współpracy z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym. W III kwartale 2022 r. Prezes CŁ przerwał ww. działania, informując Dyrektora Instytutu, że strategią instytutu są cele

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Uchwała Nr 7/2021 Rady Centrum Łukasiewicz z dnia 15 listopada 2021 r. w sprawie połączenia: Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytutu Biopolimerów i Włókien Chemicznych, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytutu Przemysłu Skórzanego, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytutu Włókiennictwa i utworzenia Sieć Badawcza Łukasiewicz – Łódzkiego Instytutu Technologicznego.

⁹ Na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy o SBŁ.

¹⁰ We wszystkich przypadkach był to Minister Przedsiębiorczości i Technologii.

¹¹ Ówczesnie obowiązujący Dz.U. z 2018 r. poz. 736.

¹² Zgodnie z art. 24 ust. 3 pkt 2 lit. c i d ustawy o SBŁ.

¹³ Z wyjątkiem sprawozdań finansowych IBWCh, IPS, IW i COBRO za I kwartał 2019 r. sporządzanych za okres przed utworzeniem SBŁ i przekazywanych do zatwierdzenia przez właściwego ministra nadzorującego instytuty.

wyznaczone corocznie Dyrektorowi przez Prezesa CŁ. Dodatkowo strategię działalności miała stanowić *Analiza celowości połączenia instytutów: Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW*. Uzupełnienie do ww. dokumentu stanowił Plan połączenia Ł-ŁIT na lata 2022-2025.

(akta kontroli str. 2718-2726)

W dniu 28 marca 2024 r. Rada Ł-ŁIT podjęła uchwałę¹⁴, na mocy której określono dokumenty definiujące strategię Instytutu, w tym m.in. kierunki rozwoju oraz cele działalności, tj.: Statut Ł-ŁIT, roczny plan działalności, *Analizę celowości połączenia instytutów: Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW* oraz Plan połączenia na lata 2022-2025.

(akta kontroli str. 954-957)

W dniu 30 marca 2023 r. Rada Ł-ŁIT uchwałą Nr 27/2023 zaopiniowała następujące obszary działalności badawczo-rozwojowej, naukowej i wdrożeniowej Instytutu: włókna chemiczne, biopolimery, włókiennictwo, inżynieria biomedyczna, cyfryzacja technologii i rozwiązań prototypowych, gospodarka o obiegu zamkniętym, materiały obuwnicze, produkty barwione i spożywcze, opakowania.

(akta kontroli str. 945-953)

Zgodnie z opracowanym w październiku 2021 r. dokumentem pn. *Analiza celowości połączenia instytutów: Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW* oraz obowiązującym od 20 października 2023 r. Statutem Instytutu zakres działalności Ł-ŁIT obejmował, w szczególności:

- rozwój technologii w zakresie: syntez, modyfikacji i przetwórstwa polimerów; nowych struktur włókienniczych o szerokim spektrum zastosowań w różnych gałęziach przemysłu; innowacyjnych procesów wykończalniczych, fizyko-chemicznych modyfikacji powierzchni różnorodnych struktur włókienniczych i ich funkcjonalizacji dostosowanej do przeznaczenia użytkowego, w tym z wykorzystaniem nano- i mikrotechnologii włókienniczych i technik niekonwencjonalnych; wytwarzania i modyfikacji biomateriałów, mas celulozowych, papieru, tektury oraz innych wyrobów papierowych, wyrobów skórzanych i skóropodobnych, nowych technologii produkcji obuwia i jego elementów; innowacyjnych produktów i technologii, w celu ochrony nasion roślin przed chorobami oraz stosowania bioaktywnych dodatków w nasiennictwie; wytwarzania kompozytów i biokompozytów na bazie biomasy odpadów przemysłu skózanego i innych do ich wykorzystania w rolnictwie, przemyśle spożywczym, ogrodnictwie i leśnym; ekoprojektowania technologii, technologii odzysku surowców, wody i energii ze ścieków przemysłowych, innowacyjnych technik oczyszczania ścieków i wody, zagospodarowania odpadów oraz ochrony środowiska, doboru najbardziej efektywnych metod recyklingu materiałów polimerowych i wyrobów kompozytowych w połączeniu ze wskazaniem optymalnych możliwości ich uszlachetniania i ponownego wykorzystania w gospodarce; doboru najbardziej efektywnych materiałów przeznaczonych do wytwarzania opakowań z papieru, tektury oraz innych materiałów biodegradowalnych; rozwoju materiałów do monitorowania zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, ochrony przed zagrożeniami oraz opracowywanie materiałów i wyrobów wspomagających proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych; rozwoju kompozytów do monitorowania i zabezpieczania przed wystąpieniem klęsk żywiołowych;
- rozwój metod badawczych w zakresie: badań struktury i specyficznych właściwości określających możliwości przetwarzania i zastosowania biopolimerów, polimerów syntetycznych, włókien chemicznych, folii, płaskich wyrobów włókienniczych, materiałów skórzanych i skóropodobnych, elementów obuwia, innych materiałów polimerowych, surowców papierniczych, mas włóknistych, papieru, tektury oraz wyrobów papierowych; badań funkcji specjalnych; badań odpadów, emisji gazów, ścieków i wód obiegowych,

¹⁴ Uchwała Nr 51/2024 rady SBŁ-ŁIT z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie określenia dokumentów definiujących strategię Sieć Badawcza Łukasiewicz – Łódzkiego Instytutu Technologicznego, w tym m.in. kierunki rozwoju oraz cele działalności.

szczególnie w przemyśle włókienniczym, celulozowo-papierniczym, opakowaniowym; badań materiałów opakowaniowych, opakowań oraz maszyn i urządzeń do pakowania i produkcji opakowań; badań związanych z żywnością i rolnictwem; badań właściwości fizyko-chemicznych różnego rodzaju materiałów i substancji chemicznych, badań palności materiałów i właściwości elektrostatycznych, badań w zakresie bezpieczeństwa konsumenta, ochrony środowiska i ekologii; badań biodegradacji i kompostowania materiałów polimerowych, wyrobów włókienniczych, skórzanych i opakowaniowych; badań mikrobiologicznych oraz oceny włókienniczych wyrobów medycznych: fartuchów chirurgicznych, obłożeń chirurgicznych, odzieży jednorazowego i wielorazowego użytku dla personelu bloków operacyjnych; badań odporności wyposażenia wojskowego na czynniki zewnętrzne;

- usługi szkoleniowe, doradcze oraz organizacja konferencji naukowych zarówno dla przedsiębiorców, jak i jednostek sektora finansów publicznych.

(akta kontroli str. 931-941, 973-1083)

W Analizie celowości połączenia instytutów: Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW wskazano również nowe możliwości¹⁵ działalności w obszarach: telemedycyna; materiały sensoryczne i biosensoryczne; materiały stosowane w geoinżynierii; inteligentne usługi dla przemysłu i obywatela; cyfrowe rolnictwo oraz cyfrowa edukacja. Określono również kierunki działalności badawczo-naukowej i wdrożeniowej wpisujące się w strategiczne kierunki działalności SBŁ. W ramach poszczególnych strategicznych kierunków działalności Sieci, Instytut sformułował kierunki swoich działań. I tak:

- w ramach kierunku strategicznego: zdrowie wskazano następujące kierunki działalności Ł-ŁIT: innowacje w systemie opieki zdrowotnej; produkty lecznicze oraz innowacje w technologiach medycznych;
- w ramach kierunku strategicznego: zrównoważona gospodarka i energia wskazano następujące kierunki działalności Ł-ŁIT: biogospodarka; nowe materiały, odzysk materiałowy; przesył i magazynowanie energii; materiały budowlane o niskiej energochłonności i materiałochłonności oraz wysokiej izolacyjności; zrównoważone procesy upraw; zielona chemia;
- w ramach kierunku strategicznego: inteligentna mobilność wskazano następujące kierunki działalności Ł-ŁIT: inteligentna i zielona infrastruktura logistyczna; materiały i procesy zastosowane w konstrukcji i produkcji środków transportu; elektromobilność;
- w ramach kierunku strategicznego: transformacja cyfrowa wskazano następujące kierunki działalności Ł-ŁIT: automatyka, robotyka; sztuczna inteligencja; inteligentne usługi dla obywatela i przedsiębiorstwa; inteligentny przemysł i logistyka; cyfrowe rolnictwo; cyfrowa edukacja.

(akta kontroli str. 945-953, 958-1083)

W corocznych planach działalności Instytutu określano kierunki i cele działań na poszczególne lata zgodnie z założeniami przyjętymi w *Analizie celowości połączenia instytutów* i wskazując komórki organizacyjne odpowiedzialne za poszczególne działania. W ramach kierunków działalności doprecyzowano tematykę realizowanych projektów badawczych. Corocznie definiowano również cele działalności Instytutu. Na lata 2022-2023 zdefiniowano cztery cele w czterech perspektywach: Klient, Ludzie, Procesy wewnętrzne i Finanse, tj. wzrost innowacyjności działających w Polsce przedsiębiorstw i zwiększenie ich konkurencyjności; stworzenie atrakcyjnego miejsca pracy dla ludzi z pasją; budowa silnych powiązań ze światem nauki w kraju i za granicą oraz rozwój doskonałości naukowej SBŁ.

Natomiast w planie działalności Instytutu na 2024 r. zaplanowano działania służące realizacji celów strategicznych SBŁ w ramach dziewięciu obszarów¹⁶. W ramach działalności badawczej zaplanowano m.in. udział w kluczowych programach

¹⁵ W perspektywie 5 lat.

¹⁶ Działalność badawcza; komercjalizacja; umiędzynarodowienie; społeczna odpowiedzialność nauki; finanse; HR; infrastruktura; IT oraz komunikacja.

badawczych Sieci w roli partnera; pozyskiwanie nowych projektów B+R; opracowanie nowych usług laboratoryjnych i przedstawienie oferty potencjalnym klientom. Z kolei w ramach komercjalizacji i umiędzynarodowienia zaplanowano stworzenie strategii komercjalizacji technologii opracowanych w Instytucie; zwiększenie wartości przychodów z komercjalizacji oraz publikacje naukowe w międzynarodowych czasopismach z autorami z zagranicy.

(akta kontroli str. 331-381)

W wyniku połączenia Ł-ŁIT rozwijał wszystkie cztery kierunki działalności Sieci, zgodnie ze strategicznymi kierunkami przyjętymi w 2024 r., tj. zdrowie; transformacja cyfrowa; inteligentna i czysta mobilność; zielona, niskoemisyjna gospodarka. Zgodnie z informacjami zawartymi w opracowaniu *Efekty synergii połączenia trzech instytutów Sieci*, pozytywne efekty synergii odnotowano we wszystkich trzech obszarach, tj. merytorycznym, finansowym i organizacyjnym. Po połączeniu wdrożono wspólną politykę komercjalizacyjną; opracowywano wspólną, komplementarną i kompleksową ofertę prac badawczo-rozwojowych i zleceń dla przedsiębiorców; odnotowano wzrost konkurencyjności Instytutu w obszarze włókiennictwa, przemysłu skórzanego, inżynierii materiałowej oraz branży opakowaniowej; podjęto nowe badania i inne działania w wyniku utworzenia w strukturach nowych centrów badawczych¹⁷; zwiększono potencjał aplikacyjny Instytutu jako ośrodka oferującego kompleksowy proces realizacji rozwiązań od oceny badawczej do prototypowania, testowania, certyfikacji, a nawet produkcji. W obszarze finansowym utrzymano: stały poziom przychodów z komercjalizacji, dodatni trend wzrostu przychodów z komercji gospodarczej oraz niegospodarczej, dodatni trend wzrostu przychodów z prac B+R oraz projektów. Kontynuowano proces optymalizacji kosztów ogólnych Instytutu, rozwiązując dublujące się w poszczególnych instytutach umowy z firmami zewnętrznymi na rzecz nowych umów o pracę lub powierzenia kompetencji pracownikom już zatrudnionym, co przyniosło oszczędności bezpośrednio po połączeniu ok. 500 tys. zł w skali roku. Zoptymalizowano koszty zatrudnienia. Wprowadzono narzędzia rachunkowości zarządczej. Analiza podstawowych parametrów finansowych¹⁸ za lata 2021-2023 wykazała trend wzrostowy każdego z nich, tj. przychody ogółem wzrosły z 68.423,7 tys. zł na koniec 2021 r. do 83.150 tys. zł na koniec 2023 r. (o 21,5%); przychody ze sprzedaży wzrosły z 60.229,1 tys. zł na koniec 2021 r. do 73.866,5 tys. zł na koniec 2023 r. (o 22,6%); przychody z komercjalizacji wzrosły z 20.873,5 tys. zł na koniec 2021 r. do 26.108,5 tys. zł na koniec 2023 r. (o 25%), a wartość projektów wzrosła z 37.668,7 tys. zł na koniec 2021 r. do 59.191,7 tys. zł na koniec 2023 r. (o 57,1%).

Zgodnie z *Analizą celowości połączenia* zaplanowane koszty połączenia na lata 2021-2024 miały wynieść 11.420 tys. zł i dotyczyły działań związanych z optymalizacją zatrudnienia, infrastrukturą (integracją systemów IT, księgowo-finansowych, relokacją aparatury, inwestycjami budowlanymi związanymi z dostosowaniem), działaniami organizacyjnymi oraz optymalizacją procesów administracyjnych. Do końca kwietnia 2024 r. poniesiono koszty w wysokości 11.341,6 tys. zł (tj. w 99%).

(akta kontroli str. 1084-1105)

Rada Instytutu funkcjonowała na podstawie uchwalonego w czerwcu 2022 r. regulaminu, a posiedzenia odbywały się nie rzadziej niż raz na kwartał. W latach 2022-2024 (do końca czerwca) odbyło się osiem posiedzeń. W okresie objętym kontrolą na funkcjonowanie Rady poniesiono koszty w wysokości 26 tys. zł¹⁹.

W skład Rady powołanych zostało 12 członków, z czego ośmioro nie było pracownikami Ł-ŁIT. Dwóch członków niebędących pracownikami Instytutu zrezygnowało z pobierania przysługującego im wynagrodzenia. Na potwierdzenie tej

¹⁷ Centrum Cyfryzacji i Rozwiązań Prototypowych; Centrum Inżynierii Biomedycznej; Centrum Gospodarki o Obiegu Zamkniętym.

¹⁸ Dotyczyło: wartości przychodów ogółem; wartości przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi; przychodów z komercjalizacji; liczby projektów; wartości projektów.

¹⁹ Wynagrodzenia członków Rady niebędących pracownikami Ł-ŁIT.

okoliczności w trakcie kontroli okazano stosowne oświadczenia o rezygnacji z wynagrodzenia. Pozostali członkowie niebędący pracownikami Instytutu za udział w posiedzeniu pobierali wynagrodzenie w wysokości 650 zł brutto, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1106-1236)

1.3. W latach 2019-2024 (I półrocze) Instytut realizował 70 projektów badawczych w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych²⁰. Poza działalnością podstawową²¹ Instytut nie realizował żadnego projektu badawczego. W poszczególnych latach 2019-2024 realizowano odpowiednio: 26²², 29²³, 27²⁴, 38²⁵, 40²⁶ i 26²⁷ projektów, w tym projekty realizowane z innymi podmiotami: 26 w 2019 r., 29 w 2020 r., po 25 w 2021 i 2022 r., 23 w 2023 r. i 14 w I połowie 2024 r. W okresie objętym kontrolą pozyskano łącznie 53 nowe projekty, w tym: dziewięć²⁸ w 2019 r., siedem²⁹ w 2020 r., 10³⁰ w 2021 r., 15³¹ w 2022 r., 11 w 2023 r. i jeden w I połowie 2024 r.³². Ponadto w każdym roku kontynuowano realizację projektów z lat poprzednich, tj. 17³³ w 2019 r., 22³⁴ w 2020 r., 17³⁵ w 2021 r., 23³⁶ w 2022 r., 29³⁷ w 2023 r. oraz 25³⁸ w 2024 r. (I półrocze).

Według stanu na koniec czerwca 2024 r. zakończono prace nad 42 projektami, zaś pozostałe były w trakcie realizacji. I tak, w latach 2019-2024 (I półrocze) zakończono zgodnie z założeniami odpowiednio: cztery, 12, pięć, dziewięć, 15 i dwa projekty, co stanowiło odpowiednio: 15%, 41%, 18%, 24%, 37% i 8% realizowanych projektów w danym roku.

Całkowita wartość pozyskanych w latach 2019-2024 (I półrocze) projektów badawczych w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych wynosiła łącznie 210.974,8 tys. zł, z czego w poszczególnych latach ww. okresu odpowiednio: 18.599,5 tys. zł; 11.131,4 tys. zł; 33.627,5 tys. zł; 25.016,1 tys. zł; 112.247,9 tys. zł oraz 10.352,4 tys. zł. Środki na realizację projektów pozyskiwano z: dotacji celowych Prezesa CŁ, funduszy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, środków Unii Europejskiej oraz subwencji ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki. Stopień uzależnienia od środków publicznych, w tym od publicznych środków krajowych w finansowaniu realizowanych projektów w zależności od projektu utrzymywał się na poziomie od 70% do 100 %. Wysokość dofinansowania na realizację projektów badawczych ze środków publicznych wyniosła łącznie 35.112,5 tys. zł, z czego w latach 2019-2024 (I półrocze) odpowiednio: 6.176,8 tys. zł; 3.691,7 tys. zł; 4.181,8 tys. zł; 14.302,7 tys. zł; 5.961,6 tys. zł oraz 797,9 tys. zł. Zgodnie z danymi z systemu Kokpit poza działalnością podstawową³⁹ Instytut

²⁰ Wszystkie w ramach celu Sieci na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o SBŁ.

²¹ Na podstawie art. 4 pkt 1 ustawy SBŁ.

²² Z czego projekty realizowane przez: Ł-IW – 12 projektów, Ł-IPS – pięć projektów, Ł-IBWCh – siedem projektów, Ł-COBRO – dwa projekty.

²³ Z czego projekty realizowane przez: Ł-IW – 11 projektów, Ł-IPS – dziewięć projektów, Ł-IBWCh – dziewięć projektów.

²⁴ Z czego projekty realizowane przez: Ł-IW – osiem projektów, Ł-IPS – 11 projektów, Ł-IBWCh – dziewięć projektów.

²⁵ Z czego projekty realizowane przez: Ł-IBWCh – dziewięć projektów, Ł-IPS – 10 projektów, Ł-IW – osiem projektów, Ł-ŁIT – 11 projektów.

²⁶ Z czego projekty realizowane przez: Ł-IBWCh – siedem projektów; Ł-IPS – pięć projektów, Ł-IW – sześć projektów; Ł-ŁIT – 22 projekty.

²⁷ Z czego projekty realizowane przez: Ł-IBWCh – dwa projekty; Ł-IPS – dwa projekty, Ł-IW – dwa projekty; Ł-ŁIT – 20 projektów.

²⁸ Z czego: Ł-IW – sześć, Ł-IPS – dwa, Ł-IBWCh – jeden.

²⁹ Z czego: Ł-IW – jeden, Ł-IPS – cztery, Ł-IBWCh – dwa.

³⁰ Z czego: Ł-IW – jeden, Ł-IPS – sześć, Ł-IBWCh – trzy.

³¹ Z czego: Ł-IPS – trzy, Ł-IW – jeden, Ł-ŁIT – 11.

³² W 2023 i 2024 r. wszystkie projekty realizował Ł-ŁIT.

³³ Z czego: Ł-IW – sześć, Ł-IPS – trzy, Ł-IBWCh – sześć, Ł-COBRO – dwa.

³⁴ Z czego: Ł-IW – 10, Ł-IPS – pięć, Ł-IBWCh – siedem.

³⁵ Z czego: Ł-IW – siedem, Ł-IPS – pięć, Ł-IBWCh – pięć.

³⁶ Z czego: Ł-IBWCh – dziewięć; Ł-IPS – siedem, Ł-IW – siedem.

³⁷ Z czego: Ł-IBWCh – siedem; Ł-IPS – pięć, Ł-IW – sześć; Ł-ŁIT – 11.

³⁸ Z czego: Ł-IBWCh – dwa; Ł-IPS – dwa, Ł-IW – dwa; Ł-ŁIT – 19.

³⁹ Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o SBŁ.

zrealizował w latach 2019-2024 (I półrocze), łącznie 193 projekty o łącznej wartości 39.202,2 tys. zł⁴⁰, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: 13, 45, 50, 73, 11 i jeden projekt, o wartości odpowiednio: 3.973,2 tys. zł; 9.982 tys. zł; 8.329,9 tys. zł; 9.691,5 tys. zł; 6.842,7 tys. zł oraz 382,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 1237, 382-870, 1349-1354)

Na podstawie danych z systemu Kokpit ustalono, że w okresie objętym kontrolą realizacja 12 projektów została porzucona⁴¹, a jeden projekt został przerwany⁴².

W przypadku projektu przerwanego Instytut złożył w dniu 30 listopada 2020 r. raport końcowy, który został pozytywnie oceniony przez NCBiR (instytucję finansującą projekt), a projekt uznano za niewykonany w części. Nie osiągnięto zaplanowanych kamieni milowych dla czterech z pięciu zadań, a finalnie nie osiągnięto zakładanych wskaźników produktu i rezultatu, a także nie doprowadzono do komercjalizacji produktu.

Natomiast powodami porzucenia realizacji projektów były: nieotrzymanie informacji zwrotnej od instytucji finansującej odnośnie braku finansowania projektu (w dziewięciu przypadkach), rezygnacja lidera konsorcjum z realizacji projektu z powodów rynkowych (w jednym przypadku), niepodpisanie umowy o dofinansowanie (w jednym przypadku) oraz długa absencja kierownika projektu (w jednym przypadku).

(akta kontroli str. 1355-1391)

W okresie objętym kontrolą jeden z projektów realizowanych przez Ł-ŁIT został poddany kontroli przez instytucję finansującą⁴³. W 2023 r. została przeprowadzona kontrola merytoryczna i finansowa projektu o akronimie CoVtex⁴⁴.

Dwa zalecenia sformułowane w wyniku kontroli merytorycznej zostały przez Ł-ŁIT zrealizowane.

Z kolei w wyniku kontroli finansowej ww. projektu stwierdzono:

- nieprawidłowości w zakresie braku ponoszenia kosztów w ramach działalności projektowej oraz podejrzenia o wykorzystaniu środków finansowych z zaliczki niezgodnie z przeznaczeniem wynikającym z umowy o dofinansowanie. Zobowiązano jednego z konsorcjantów do zwrotu całości zaliczki w wysokości 383.687,50 PLN na rachunek bankowy lidera (Ł-ŁIT), bądź przedstawienia dokumentacji poniesienia kosztów zgodnie z przewodnikiem kwalifikowalności;
- nieprawidłowości w zakresie promocji i informacji. Zobowiązano jednego z konsorcjantów do przedstawienia dokumentacji potwierdzającej prawidłowe wywiązanie się z obowiązku promocji i informacji odnośnie realizowanego projektu zgodnie z wymaganiami wskazanymi w umowie o wykonanie i finansowanie projektu.

Ponadto z uwagi na niewykonanie przez konsorcjanta swoich zadań wynikających z umowy o dofinansowanie oraz umowy konsorcjum, NCBiR zobowiązał Instytut jako lidera do dalszego nieprzekazywania środków finansowych w ramach projektu konsorcjantowi do czasu rozwiązania z nim kwestii wydatkowania, bądź zwrotu zaliczki.

P.o. Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że do chwili obecnej, pomimo podjęcia kroków prawnych przez Ł-ŁIT, konsorcjant nie zwrócił zaliczki. Po przekazaniu przez NCBiR w październiku 2023 r. wniosków z kontroli finansowej, Instytut podjął działania windykacyjne wobec konsorcjanta. Okazały się one bezskuteczne z uwagi na niejasną sytuację prawną konsorcjanta. Podjęcie przez Instytut dalszych działań wobec konsorcjanta wymagało w pierwszej kolejności powołania kuratora spółki, co nastąpiło dopiero w kwietniu 2024 r. W trakcie kontroli NIK skierowano wezwanie

⁴⁰ Natomiast do zakończenia kontroli w trakcie realizacji pozostawało 36 projektów.

⁴¹ Dotyczyło dziewięciu projektów rozpoczętych w 2020 r. o następujących akronimach: FRESH-AIR, WirusUV, NIEDOTYKALNE, Maseczki, Filtr antywirusowy, Instalacja do wytwarzania metodą moką, Bezpieczne opakowanie, Spunbonded, BZC 01 11 oraz trzech projektów rozpoczętych w 2021 r. o następujących akronimach: EKObios, Upholstered furniture glue, Hydrophobic_Heel_Tab.

⁴² Dotyczyło projektu o akronimie Smart AUCI rozpoczętego w 2014 r.

⁴³ NCBiR.

⁴⁴ W trakcie kontroli NIK projekt był nadal w trakcie realizacji (termin zakończenia do 2 stycznia 2025 r.).

do zapłaty na adres kuratora oraz zarekomendowano złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(akta kontroli str. 2158-2195, 2366-2404)

W latach 2019-2023⁴⁵ Instytut⁴⁶ złożył łącznie 37 wniosków patentowych, w tym w kolejnych latach odpowiednio: 10, siedem, dwa, osiem i 10, ponosząc na to wydatki w łącznej kwocie 196,2 tys. zł, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: 57,1 tys. zł; 64,2 tys. zł; 30,7 tys. zł; 27,7 tys. zł i 16,5 tys. zł.

Z kolei na podstawie systemu Kokpit liczba zgłoszonych w analogicznym okresie⁴⁷ wniosków patentowych wynosiła łącznie 35, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: pięć, 11, dwa, siedem i 10.

W latach 2019-2024 (I półrocze) uzyskano:

- 50 patentów krajowych, z czego w kolejnych latach odpowiednio: 11, dziewięć, 11, 12, sześć i jeden⁴⁸ oraz dwa patenty zagraniczne – po jednym w latach 2020-2021;
- jeden wzór użytkowy w 2020 r.⁴⁹;
- trzy znaki towarowe po jednym w latach 2019-2021⁵⁰.

(akta kontroli str. 1238-1271, 1392-1393)

W wyniku realizacji projektów badawczych B+R w latach 2019-2024 Instytut opatentował 46 wynalazków⁵¹. Pracownicy Instytutu opublikowali łącznie 352 prace⁵², głównie w czasopismach naukowych i recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych zgodnie z wykazem właściwego ministra (312)⁵³ i w czasopismach wyróżnionych przez Journal Citation Reports (212)⁵⁴, w tym Top 10 Scopus (16)⁵⁵. Publikacje pracowników Ł-ŁIT w okresie objętym kontrolą były cytowane 2.334 razy, z tego w kolejnych latach odpowiednio: 639, 721, 763, 46, 109 i 56 razy.

Instytut uzyskał łącznie 80⁵⁶ nagród i wyróżnień za praktyczne zastosowanie B+R.

W latach 2019-2024 (I półrocze) Instytut zorganizował łącznie 29⁵⁷ konferencji, w tym sześć międzynarodowych⁵⁸. Ponadto w poszczególnych latach 2019-2024 (I półrocze) z wystąpieniem w konferencjach organizowanych przez inne podmioty krajowe i zagraniczne uczestniczyło odpowiednio: 45, 49, 44, 53, 60 i 27 pracowników Instytutu.

(akta kontroli str. 1238-1267, 1274-1348)

W okresie objętym kontrolą odnotowano cztery przypadki skomercjalizowania wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami. Zawarto dwie umowy licencyjne – jedną na korzystanie z know how o tytule „Wykorzystanie czujników światłowodowych do monitorowania naprężeń grodzicy” oraz jedną obejmującą prawo do korzystania z wyników prac badawczo-rozwojowych objętych

⁴⁵ Według danych uzyskanych z Instytutu w I połowie 2024 r. nie złożono żadnego wniosku patentowego.

⁴⁶ A przed 1 kwietnia 2022 r. dawne instytuty: Ł-IBWCH, Ł-IPS i Ł-IW.

⁴⁷ Według danych z Kokpitu w I połowie 2024 r. Instytut nie złożył żadnego wniosku patentowego.

⁴⁸ Według danych z Kokpitu liczba uzyskanych patentów krajowych wynosiła 32, w tym w poszczególnych latach odpowiednio: 10, pięć, dziewięć, dwa, pięć i jeden, natomiast patentów zagranicznych łącznie cztery, z czego trzy w 2020 r. i jeden w 2021 r.

⁴⁹ Wzór użytkowy – But przystosowany do montażu systemów elektronicznych.

⁵⁰ Znak towarowy – Zdrowa stopa uzyskany w 2019 r.; znak towarowy – Certyfikowany materiał twoich mebli uzyskany w 2020 r. oraz znak towarowy – Obuwie dla diabetyków uzyskany w 2021 r.

⁵¹ 11 w 2019 r., 10 w 2020 r., 12 w 2021 r., po sześć w 2022 i 2023 r. oraz jeden w I połowie 2024 r.

⁵² Z czego w kolejnych latach 2019-2024 (I połowa) odpowiednio: 65, 75, 66, 73, 55 i 18.

⁵³ Z czego w kolejnych latach 2019-2024 (I połowa) odpowiednio: 50, 65, 62, 66, 52 i 17.

⁵⁴ Z czego w kolejnych latach 2019-2024 (I połowa) odpowiednio: 32, 43, 46, 43, 31 i 17.

⁵⁵ W tym: trzy w 2019 r., cztery w 2020 r., dwie w 2022 r., sześć w 2023 r. oraz jedną w I połowie 2024 r.

⁵⁶ Z czego w kolejnych latach 2019-2024 (I połowa) odpowiednio: 35, 15, 10, dziewięć, siedem i cztery.

⁵⁷ Z czego w kolejnych latach 2019-2024 (I połowa) odpowiednio: 12, dwie, siedem, cztery, trzy i jedną.

⁵⁸ VII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna „Przyszłość opakowań z tworzyw polimerowych” – 4 czerwca 2019 r., Warszawa; XXV Jubileuszowa Konferencja Polskiego Towarzystwa Chitynowego „New Aspects on Chemistry and Application of Chitin and Its Derivatives” – 25-27 września 2019 r., Toruń; New Aspects on Chemistry and Application of Chitin and Its Derivatives – 23-24 września 2021 r. w formule on-line; New Aspects on Chemistry and Application of Chitin and Its Derivatives – 21-23 września 2022 r., Poznań; InnovaTex 2023 Conference – 22-24 listopada 2023 r., Łódź; New Aspects on Chemistry and Application of Chitin and Its Derivatives – 25-27 września 2023 r., Gdańsk.

zgłoszeniem patentowym⁵⁹ pn. „Nowe polimerowe ciecz jonowe, sposób ich wytwarzania oraz zastosowanie” – w zakresie modyfikacji włókien wełnianych. Zawarto również dwie umowy przedwstępne udzielenia licencji na prawo do korzystania z wyników prac badawczo-rozwojowych objętych ww. zgłoszeniem patentowym, w zakresie modyfikacji drukowanych tkanin i dzianin oraz w zakresie modyfikacji etykiet papierowych.

Ponadto w latach 2019-2024 zawarto 14 umów licencyjnych dotyczących skomercjalizowania znaku towarowego: Zdrowa Stopa (7), Obuwie dla Diabetyków (2) oraz Obuwie na Stopy Wrażliwe (5) oraz po jednej umowie licencyjnej obejmującej prawo do korzystania z wynalazku pn. „Spód obuwniczy dla diabetyków” oraz prawo do korzystania z wzoru przemysłowego Wkładka do Obuwia.

W okresie objętym kontrolą nie zaistniały przypadki dokonania komercjalizacji pośredniej (poprzez tworzenie spółek kapitałowych, a także obejmowanie lub nabywanie akcji lub udziałów w takich spółkach) w celu wdrożenia lub przygotowania do wdrożenia wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami.

(akta kontroli str. 1274-1277, 1394-1395)

1.4. W latach 2019-2024 (I półrocze) Ł-ŁIT w ramach podpisanych umów, realizował 21 zadań finansowanych ze środków publicznych w ramach dotacji celowych⁶⁰, z czego 15 dotacji przyznanych zostało przez właściwego ministra, zaś pozostałe sześć przez Prezesa CŁ. Spośród 21 ww. projektów, pięć było projektami badawczymi, 13 – inwestycyjnymi, zaś pozostałe trzy dotacje przyznane zostały na inny cel⁶¹. Łączna wartość środków pozyskanych przez Instytut (lub dawne instytuty) z dotacji celowych właściwego ministra lub Prezesa CŁ na realizację projektów, w latach 2019-2024, wyniosła 25.452,3 tys. zł, z czego na projekty badawcze 3.083,5 tys. zł, zaś na projekty inwestycyjne 18.964,7 tys. zł⁶². Do czasu zakończenia kontroli, Instytut wydatkował 15.965,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 1272-1273)

Badaniem objęto dokumentację dwóch projektów badawczych⁶³ na łączną kwotę 4.383 tys. zł dofinansowanych ze środków pochodzących z dotacji celowych udzielonych przez Prezesa CŁ oraz jednego projektu inwestycyjnego dofinansowanego ze środków dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego⁶⁴ na kwotę 2.350 tys. zł.

Środki z dotacji udzielonych przez Prezesa CŁ wydatkowano na zadania objęte umową. Raporty roczne przekazywano terminowo. Raporty roczne podlegały korektom. Terminowo dokonano zwrotu niewykorzystanej części środków dotacji. W jednym przypadku raport końcowy został zatwierdzony i projekt uznano za zrealizowany. W drugim przypadku do zakończenia kontroli raport był na etapie weryfikacji i nie został zatwierdzony przez Prezesa CŁ.

(akta kontroli str. 1396-1959, 2405-2420, 2519-2558, 2580-2588)

Środki dotacji udzielonej przez MEiN wydatkowano w 2023 r., po uzyskaniu zgody na zmianę zakresu rzeczowego inwestycji, na zakup zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych. Dokonano terminowo zwrotu niewykorzystanej

⁵⁹ Dotyczyło zgłoszenia nr P.440793 zarejestrowanego przez Urząd Patentowy RP w dniu 29 marca 2022 r.

⁶⁰ Dotyczyło dotacji celowych przyznanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (art. 63 ust. 2 pkt 2a ustawy o SBŁ) oraz dotacji celowych przyznanych przez Prezesa CŁ na: a) realizację przez instytut Sieci projektów badawczych w ramach celu Sieci; b) finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących realizacji przez instytut Sieci projektów badawczych w ramach celu Sieci (art. 63 ust. 2 pkt 3 lit. a i b ustawy o SBŁ).

⁶¹ Dotacje celowe na: Pokrycie kosztów restrukturyzacji w latach 2018-2019; Działalność wydawnicza pn. Podniesienie poziomu naukowego i poziomu umiędzynarodowienia wydawanych czasopism naukowych oraz upowszechniania informacji o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych; Restrukturyzację Instytutu Przemysłu Skórzanego.

⁶² Na inne projekty związane m.in. z restrukturyzacją lub działalnością wydawniczą pozyskano łącznie w latach 2019-2024 (I połowa) 3.404,1 tys. zł.

⁶³ Umowy nr 1/Ł-ITD./CŁ/2021 i 2/Ł-IBWCH/CŁ/2021.

⁶⁴ Umowa dotacji nr 7342/IA/SN/2022.

części dotacji. Raporty roczne i końcowy zostały złożone terminowo. Do dnia zakończenia kontroli raport końcowy nie został zatwierdzony przez MEiN. Dotujący nie zgłosił zastrzeżeń do złożonego raportu ani nie żądał od instytutu wyjaśnień do przedłożonego rozliczenia

(akta kontroli str. 1960-2036, 2065-2069)

W ramach projektu o akronimie TEKSTRONIKA kontrolą objęto dwa postępowania przetargowe na udzielenie zamówień na dostawę specjalistycznego sprzętu zgodnie z zakresem rzeczowym projektu, tj. specjalistycznego systemu drukująco-natryskującego typu ink-jet oraz zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych. Oba postępowania zostały przeprowadzone w trybie procedury unijnej⁶⁵. W wyniku kontroli ustalono, że:

- w obu postępowaniach zamieszczono wstępne ogłoszenie o zamówieniu⁶⁶, co umożliwiło skrócenie procedury, m.in. skrócenie terminu składania ofert;
- ogłoszenie o zamówieniu na dostawę zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych wysłano do publikacji w dniu 4 lipca 2023 r., zaś na dostawę specjalistycznego systemu drukująco-natryskującego typu ink-jet w dniu 6 września 2023 r.;
- w obu postępowaniach wpłynęło po jednej ofercie;
- oba postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy Pzp;
- w obu postępowaniach w sposób prawidłowy dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty⁶⁷; z wyłonionym dostawcą zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych zawarto w dniu 29 sierpnia 2023 r. umowę⁶⁸. Natomiast postępowanie na dostawę systemu drukująco-natryskującego zostało w dniu 13 listopada 2023 r. unieważnione, ponieważ wykonawca uchylił się od zawarcia umowy;
- w sposób prawidłowy i terminowo przekazano do publikacji ogłoszenia: o udzieleniu zamówienia na dostawę zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych (30 września 2023 r.), o wykonaniu umowy (4 grudnia 2023 r.), a w przypadku unieważnionego postępowania – ogłoszenia o nieudzieleniu zamówienia (16 listopada 2023 r.).

W wyniku postępowania przetargowego na dostawę specjalistycznego systemu drukująco-natryskującego typu ink-jet nie wyłoniono wykonawcy przed upływem terminu realizacji umowy dotacji. W trakcie prowadzenia postępowania zaistniały okoliczności wpływające na jego wydłużenie, tj. konieczność wezwania wykonawcy do uzupełnienia dokumentów. Finalnie wyłoniony wykonawca uchylił się od zawarcia umowy, a zamawiający unieważnił w dniu 13 listopada 2023 r. postępowanie. Okres pozostały zamawiającemu do końca terminu realizacji umowy dotacji nie pozwalał na wszczęcie kolejnego postępowania i podjęcie próby skutecznego wyłonienia wykonawcy.

(akta kontroli str. 2070-2137, 2405-2419)

W ramach ww. projektu inwestycyjnego nie zakupiono specjalistycznego systemu drukująco-natryskującego typu ink-jet, który miał zapewniać możliwość stosowania atramentów zawierających m.in. polimery, kleje, nanocząstki metaliczne i materiały biologiczne, w tym materiały diagnostyczne, białka i DNA, co z kolei umożliwiałoby wytworzenie wysoce specjalistycznych czujników o szerokim spektrum zastosowań. P.o. Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że brak realizacji zakupu ww. aparatury w niewielkim stopniu ograniczył możliwość opracowywania nowych rozwiązań z zakresu tektroniki. Możliwe jest zastosowanie innych konwencjonalnych metod funkcjonalizacji materiałów będących na stanie Ł-ŁIT. Natomiast proponowane w projekcie rozwiązanie mogło przyczynić się do szerszego zakresu badań nad

⁶⁵ Zgodnie z procedurą dla zamówień, których wartość przekraczała progi unijne.

⁶⁶ Ogłoszenie nr 2023/S 097-303627 z 17 maja 2023 r.; data publikacji 22 maja 2023 r.

⁶⁷ Wybór najkorzystniejszej oferty został zatwierdzony odpowiednio: 28 sierpnia 2023 r. (dot. postępowania na dostawę zestawu urządzeń do wytwarzania struktur dzianych) oraz 25 października 2023 r. (dot. postępowania na dostawę specjalistycznego systemu drukująco-natryskującego typu ink-jet).

⁶⁸ Umowa nr FO-Z/ŁIT/28/2023.

innowacyjnymi strukturami materiałowymi o potencjalnym wykorzystaniu w tekstronice.

(akta kontroli str. 1966-1976, 2026-2034, 2405-2419)

1.5. W latach 2019-2024 (I półrocze) w Ł-ŁIT (oraz dawnych instytutach) przeprowadzono łącznie 46⁶⁹ kontroli, z czego w poszczególnych latach: 10, pięć, 17, trzy, dziewięć oraz dwie.

(akta kontroli str. 2138-2157)

W okresie objętym kontrolą w ramach sprawowanego przez Prezesa CŁ nadzoru w Ł-ŁIT i d. instytutach przeprowadzono sześć kontroli:

- trzy kontrole planowe przeprowadzone w dawnych instytutach: Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW od grudnia 2021 r. do marca 2022 r. w zakresie gospodarki finansowej, jakości pracy, prawidłowości realizacji zadań oraz jakości zarządzania. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

W przekazanych w marcu 2022 r. przez CŁ protokołach pokontrolnych stwierdzono odpowiednio⁷⁰: 11, 10 i trzy nieprawidłowości oraz 17 w Ł-IBWCh i po dziewięć w Ł-IPS i Ł-IW uchybień formalno-prawnych. Sformułowano odpowiednio: 26, 14 i dziewięć zaleceń pokontrolnych oraz po sześć w Ł-IBWCh i Ł-IPS i pięć w Ł-IW rekomendacji. Część z wydanych zaleceń nie została zrealizowana ze względu na utratę aktualności wynikającej z połączenia i utworzenia z dniem 1 kwietnia 2022 r. Ł-ŁIT, natomiast pozostałe zostały zrealizowane przez Ł-ŁIT.

- kontrola planowa projektu pn. „Projekt i budowa ciągu technologicznego do otrzymywania włókien celulozowych wraz z ich oceną” (FIFA) realizowanego od 10 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r., przeprowadzona w Ł-ŁIT w styczniu 2023 r. W wyniku kontroli sformułowano pięć zaleceń. Zalecenia zostały zrealizowane.
- kontrola doraźna przeprowadzona w Ł-ŁIT w lipcu 2023 r. w zakresie prawidłowości funkcjonowania wybranych obszarów tj.: zakupy i wydatki na potrzeby promocji i marketingu oraz zakupy na rzecz innych instytutów; obieg dokumentów, w tym terminowość obiegu; sprawność funkcjonowania procesów zakupowych w Instytucie; terminowość regulacji zobowiązań Instytutu; polityka wyjazdów na staże i konferencje; wycena zleceń wykonywanych dla kontrahentów, w tym ich rentowność; ochrona pracowników przed mobbingiem; działalność wydawnicza Instytutu. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.

W przekazanym w listopadzie 2023 r. przez CŁ protokole pokontrolnym opisano 14 stwierdzonych nieprawidłowości i siedem uchybień formalno-prawnych oraz sformułowano 29 zaleceń pokontrolnych.

W dniu 17 listopada 2023 r.⁷¹ ówczesny Dyrektor Instytutu złożył wyjaśnienia do protokołu oraz zastrzeżenia do ustaleń i ocen sformułowanych w obszarze: zakupów i wydatków na potrzeby promocji i marketingu oraz zakupów na rzecz innych instytutów; obiegu dokumentów, w tym terminowości obiegu; funkcjonowania procesów zakupowych; terminowości regulacji zobowiązań Instytutu oraz ochrony pracowników przed mobbingiem. Jednocześnie w celu realizacji 29 sformułowanych zaleceń pokontrolnych, ówczesny Dyrektor Instytutu poinformował⁷² CŁ o podjętych działaniach. Sposób realizacji zaleceń pokontrolnych został zatwierdzony przez CŁ⁷³. Pismami z 19 stycznia i 5 marca 2024 r. poinformowano CŁ o stopniu realizacji

⁶⁹ Z czego przez: Państwową Inspekcję Sanitarną – Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną – 24; CŁ – sześć; NCBiR – cztery; Archiwum Państwowe – trzy; Państwową Inspekcję Pracy – trzy; Łódzki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska – dwie; Komisję Europejską, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, NIK, ZUS – po jednej. W podziale na instytuty kontrole były przeprowadzone w: Ł-COBRO – jedna; w Ł-IW – 14; SBŁ-IPS – siedem; Ł-IBWCh – 12 oraz Ł-ŁIT – 12.

⁷⁰ Dane wskazano w kolejności dla Ł-IBWCh, Ł-IPS i Ł-IW.

⁷¹ Pismo znak: W/564/2023 z 17 listopada 2023 r.

⁷² Pismo znak: DN/606/2023/W z 5 grudnia 2023 r.

⁷³ Pismo znak: DKO.0622.13.2023 z 14 grudnia 2023 r.

zaleceń jednocześnie wnosząc o zweryfikowanie przez CŁ oceny negatywnej sformułowanej w związku z nieprawidłowościami w zakupie włókniyny oraz w nieterminowym regulowaniu zobowiązań⁷⁴.

- kontrola planowa w zakresie gospodarki finansowej, jakości pracy, prawidłowości realizacji zadań oraz jakości zarządzania⁷⁵ rozpoczęta 30 kwietnia 2024 r. obejmująca okres od 1 stycznia 2023 r. do 30 kwietnia 2024 r.; kontrola w toku.

(akta kontroli str. 2196-2365, 2366-2404, 2761)

W kontrolowanym okresie Prezes CŁ nie przeprowadzał, według założeń wynikających z art. 38 ustawy o SBŁ, ewaluacji działalności Instytutu ani dawnych instytutów.

(akta kontroli str. 2718-2726)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezgodnie z art. 63 ust. 2 ustawy SBŁ, w rocznych planach finansowych Ł-ŁIT i dawnych instytutów Sieci na lata 2020-2024 nie wyodrębniono wszystkich wymaganych elementów, tj.:
 - dotacji celowych przyznawanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁷⁶ (art. 63 ust. 2 pkt 2a ww. ustawy);
 - dotacji podmiotowych przyznawanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 63 ust. 2 pkt 2b ww. ustawy);
 - innych środków przekazanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (art. 63 ust. 2 pkt 2c ww. ustawy);
 - środków, o których mowa w art. 61a (art. 63 ust. 2 pkt 3a ww. ustawy);
 - środków przekazanych przez podmioty inne niż minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki lub Prezes CŁ (art. 63 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy).Poza tym w pozycji „Dotacja celowa CŁ” nie wyodrębniono kategorii dotacji celowych przyznanych przez Prezesa CŁ wskazanych w art. 63 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, tj.:
 - dotacji na realizację przez instytut Sieci projektów badawczych w ramach celu Sieci, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy o SBŁ;
 - dotacji na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących realizacji przez instytut Sieci projektów badawczych w ramach celu Sieci, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy.

Ponadto w planach finansowych na 2020 r. dawnych instytutów nie wyodrębniono wskazanej w art. 63 ust. 2 pkt 5b ww. ustawy kategorii kosztów, tj. płatności odsetkowych wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

P.o. Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że plany finansowe zostały sporządzone zgodnie z wytycznymi Prezesa CŁ i zawierały pozycje wymagane tymi wytycznymi.

W ocenie NIK nie można uznać, że plany finansowe instytutu były zgodne z wymogami ustawy, gdyż przepis art. 63 ust 2 ustawy o SBŁ, zarówno w wersji ustawy z 2019 r., jak i po jej nowelizacji w 2020 r., jednoznacznie wskazuje, które pozycje przychodów i kosztów powinny być wyodrębnione w planie finansowym instytutu Sieci. Ponadto NIK wskazuje, że zgodnie z przepisem art. 24 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o SBŁ sporządzanie projektu rocznego planu finansowego instytutu Sieci należy do zadań dyrektora instytutu, a nie CŁ, a zatem wydawane

⁷⁴ Pisma znak: DN/091/1/2024 z 19 stycznia 2024 r. oraz DN/09/0911/2024 z 5 marca 2024 r.

⁷⁵ W tym realizacja zaleceń pokontrolnych z poprzedniej kontroli CŁ przeprowadzonej w lipcu 2023 r.

⁷⁶ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r., poz. 742).

przez nie wytyczne mogą mieć charakter ujednolicający i porządkujący, ale nie mogą stanowić podstawy do pomijania treści wprost wynikających z ustawy o SBŁ.

(akta kontroli str. 2718-2726)

2. Członkom Rady niebędącym pracownikami Ł-ŁIT wypłacano, niezgodnie z postanowieniami § 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom rady instytutu działającego w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz z dnia 31 lipca 2019 r.⁷⁷, za udział w posiedzeniach Rady wynagrodzenie w wysokości 650 zł⁷⁸, a nie 400 zł jak wskazano w treści ww. rozporządzenia.

P.o. Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że w związku z tym, że rozporządzenie nie precyzuje czy wynagrodzenie wypłacane członkom Rady Instytutu powinno stanowić kwotę brutto czy netto, Dyrekcja Instytutu zdecydowała, że wynagrodzenie za posiedzenie będzie wypłacane w kwocie 650 zł brutto, co jednocześnie stanowiło zgodnie art. 27 ust. 7 ustawy o SBŁ, kwotę nieprzekraczającą 10% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jako argument uzasadniający podjęcie ww. decyzji wskazano również wzrost zaangażowania Rady Instytutu w bieżące prace nowopowstałego Instytutu połączonego z trzech instytutów Sieci.

NIK nie podziela ww. stanowiska i podkreśla, że przepis § 1 ww. rozporządzenia w sposób obligatoryjny nakłada obowiązek wypłaty członkom niebędącym pracownikami Instytutu za udział w posiedzeniu Rady wynagrodzenie w wysokości 400 zł.

W efekcie wypłaty wynagrodzenia w zawyżonej o 250 zł kwocie za jednostkowy udział w posiedzeniu, w okresie objętym kontrolą Ł-ŁIT poniósł łącznie koszty wyższe o 10 tys. zł⁷⁹.

(akta kontroli str. 2366-2393)

OCENA CZĄSTKOWA

Instytut rzetelnie i terminowo przygotował roczne plany finansowe i plany działalności oraz sprawozdania z ich realizacji. Plany finansowe zostały przygotowane na podstawie wytycznych Prezesa CŁ bez wyodrębnienia w nich wszystkich wymaganych elementów, co było niezgodne z art. 63 ust. 2 ustawy o SBŁ.

Przyjęte w Ł-ŁIT perspektywiczne kierunki działalności badawczej i wdrożeniowej były spójne z kierunkami działalności SBŁ. Zadania finansowane ze środków publicznych Instytut realizował zgodnie z zawartymi umowami.

W ramach celu Sieci w latach 2019-2024 (I półrocze) Instytut zrealizował 42 projekty badawcze w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych. Z wyjątkiem 2021 r., corocznie sukcesywnie wzrastała liczba realizowanych projektów B+R, w tym pozyskując w okresie objętym kontrolą łącznie 53 nowe projekty. W poszczególnych latach objętych kontrolą na podobnym poziomie kształtowała się liczba publikacji, natomiast spadała liczba cytowań. Instytut uzyskał łącznie 80 nagród i wyróżnień za praktyczne zastosowanie B+R. Ponadto w latach 2019-2024 Instytut zorganizował łącznie 29 konferencji, w tym sześć międzynarodowych. Corocznie (z wyjątkiem 2021 r.) wzrastała również liczba pracowników Instytutu uczestniczących z wystąpieniem w konferencjach organizowanych przez inne podmioty krajowe i zagraniczne.

Sześciu członkom Rady Instytutu niebędącym jego pracownikami zawyżono wynagrodzenie z tytułu udziału w posiedzeniach Rady o 250 zł, co skutkowało nienależną wypłatą w łącznej kwocie 10 tys. zł.

⁷⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1523.

⁷⁸ za udział w jednym posiedzeniu.

⁷⁹ Na wynagrodzenia dla członków Rady niebędących pracownikami Instytutu wydatkował łącznie 26.000 zł zamiast 16.000 zł.

2. Gospodarka finansowa Instytutu Sieci

2.1. Instytut, prowadząc samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego ustalonego na okres roku obrotowego (kalendarzowego) w latach 2019-2024 (I kwartał) zrealizował przychody w łącznej wysokości: 384.461.035,44 zł. I tak, w 2019 r. łącznie w czterech instytutach: 72.310.941,77 zł⁸⁰; w 2020 r. łącznie w trzech instytutach 64.589.421,63 zł⁸¹; w 2021 r. łącznie w trzech instytutach 68.423.741,67 zł⁸²; w 2022 r. łącznie w czterech instytutach 76.570.411,96 zł⁸³; w 2023 r. w Ł-ŁIT – 83.150.041,58 zł i w I kwartale 2024 r. Ł-ŁIT – 19.416.476,83 zł.

Przychody każdego roku realizowano zgodnie z ustalonymi planami (powyżej 95%). I tak, w 2019: Ł-COBRO – 117,78%; Ł-IW – 101,09%; Ł-IBWCh – 202,66%; w 2020 r.: Ł-IPS – 102,27%; Ł-IW – 108,41%; Ł-IBWCh – 99,42%; w 2021 r.: Ł-IPS – 104,50%; Ł-IW – 105,99%; Ł-IBWCh – 98,99%; w I-III.2022 r.: Ł-IPS – 104,02%; Ł-IW – 106,49%; Ł-IBWCh – 96,42%; oraz IV-XII.2022 r. Ł-ŁIT – 101,71%; w 2023 r. Ł-ŁIT – 99,48%.

W Ł-IPS w 2019 r. osiągnięto przychody na najniższym poziomie względem planowanych – 93,07%. Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor Instytutu główną przyczyną niezrealizowania planu przychodów przez Ł-IPS było przesunięcie terminu realizacji projektu „Inteligentne obuwie rosnące wraz ze stopami dziecka” (rozpoczęcie w 2020 r.). Uwzględniona w planie finansowym na 2019 r. wartość przychodów w związku z realizacją projektu wynosiła 1.015.000 zł.

Przychody własne (ze sprzedaży i zrównane z nimi) osiągnięto w wysokości od 50% do 95% przychodów ogółem. Łącznie przychody netto ze sprzedaży w okresie objętym kontrolą wyniosły: 334.622.880,66 zł, odpowiednio: w 2019 r. w czterech instytutach 56.436.984,93 zł⁸⁴; w 2020 r. łącznie w trzech instytutach 53.682.632,16 zł⁸⁵; w 2021 r. łącznie w trzech instytutach 60.907.805,94 zł⁸⁶; w 2022 r. łącznie w czterech instytutach 69.248.081,43 zł⁸⁷; w 2023 r. w Ł-ŁIT 76.313.816,71 zł (91,78%) i w I kwartale 2024 r. w Ł-ŁIT 18.033.559,49 zł (92,88% przychodów ogółem).

(akta kontroli str. 3284-3443, 3500-3506)

Wysokość przychodów ze środków publicznych, w tym subwencji oraz dotacji kształtowała się od 15 do 57% przychodów ogółem i wynosiła odpowiednio:

- w IV-XII.2019 r.: Ł-COBRO – 1.584.038,04 zł (38% przychodów ogółem); Ł-IPS – 2.156.289,17 zł (35%); Ł-IW – 5.210.340,04 zł (19%); Ł-IBWCh – 6.454.272,18 zł (57%);
- w 2020 r.: Ł-IPS – 1.986.715,39 zł (23%); Ł-IW – 5.384.513,09 zł (15%); Ł-IBWCh – 6.027.454,51 zł (31%);
- w 2021 r.: Ł-IPS – 3.802.716,83 zł (40%); Ł-IW – 6.395.744,24 zł (16%); Ł-IBWCh – 6.138.284,01 zł (34%);
- w I-III.2022 r.: Ł-IPS – 920.020,46 zł (34%); Ł-IW – 2.877.776,72 zł (25%); Ł-IBWCh – 1.751.951,80 zł (45%) oraz IV-XII.2022 r.: Ł-ŁIT – 16.768.604,08 zł (29%);
- w 2023 r. Ł-ŁIT – 25.650.993,15 zł (31%) oraz w I-III.2024 r. Ł-ŁIT – 6.570.892,21 zł (34%).

⁸⁰ Ł-COBRO – 5.459.325,86 zł; Ł-IPS – 7.887.612,14 zł; Ł-IW – 37.155.580,43 zł; Ł-IBWCh – 21.808.423,34 zł. (w tym w II-IV kwartał 2019 r. Ł-COBRO – 4.178.172,02 zł; Ł-IPS – 6.114.760,36 zł; Ł-IW – 27.728.146,51 zł; Ł-IBWCh – 11.232.603,70 zł).

⁸¹ Ł-IPS – 8.804.056,83 zł; Ł-IW – 36.313.969,75 zł; Ł-IBWCh – 19.471.395,05 zł.

⁸² Ł-IPS – 9.617.879,81 zł; Ł-IW – 40.565.057,96 zł; Ł-IBWCh – 18.240.803,90 zł.

⁸³ I-III 2022: Ł-IPS – 2.685.881,26 zł; Ł-IW – 11.523.296,03 zł; Ł-IBWCh – 3.899.092,60 zł oraz IV-XII 2022 Ł-ŁIT – 58.462.142,07 zł;

⁸⁴ Z czego Ł-COBRO – 4.959.187,23 zł (90,84% przychodów ogółem); Ł-IPS – 5.085.998,71 zł (64,48%); Ł-IW – 35.508.152,13 zł (95,57%); Ł-IBWCh – 10.883.646,86 zł (49,91%).

⁸⁵ Ł-IPS – 5.597.107,68 zł (63,57%); Ł-IW – 33.081.769,84 zł (91,10%); Ł-IBWCh – 15.003.754,64 zł (77,06%).

⁸⁶ Ł-IPS – 6.864.718,20 zł (71,37%); Ł-IW – 38.427.778,68 zł (94,73%); Ł-IBWCh – 15.615.309,06 (85,61%).

⁸⁷ I-III 2022: Ł-IPS – 2.068.487,94 zł (77,01%); Ł-IW – 10.739.019,37 zł (93,19%); Ł-IBWCh – 3.612.624,33 zł (92,65%) oraz IV-XII 2022 Ł-ŁIT – 52.827.949,79 zł (90,36%).

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor znaczący udział środków publicznych w przychodach ogółem Ł-IBWCh w II-IV kwartale 2019 r. (57%) i I kwartale 2022 r. (45%) oraz Ł-IPS w 2021 r. (40%) związany był „ze zwiększoną intensywnością realizacji projektów w tym okresie. Ponadto na wysokość ww. wskaźnika miała również wpływ kwota otrzymanych subwencji, a zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości w celu zapewnienia współmierności przychodów i kosztów, do przychodów zaliczana jest kwota subwencji rozliczonej w danym okresie”.

W okresie objętym kontrolą w Instytucie w latach 2023-2024 osiągnięto przychody z udzielania licencji w wysokości 66.900,00 zł i 14.600,00 zł.

Instytut w okresie objętym kontrolą prowadził działalność gospodarczą wyodrębnioną, w zakresie wynajmu i dzierżawy majątku trwałego, sprzedaży usług, towarów i produktów. Przychody z działalności wyodrębnionej w latach 2019-2024 stanowiły od 3 do 32% przychodów ogółem⁸⁸.

(akta kontroli str. 3284-3443, 3500-3506)

Zgodnie z przedstawionymi do kontroli sprawozdaniami finansowymi na koniec poszczególnych lat objętych kontrolą wysokość zaciągniętych kredytów i pożyczek kształtowała się następująco:

- na dzień 31 grudnia 2019 r. w Ł-IW – 272.174,16 zł (krótkoterminowe) i 213.540,30 zł (długoterminowe), w Ł-IPS i w Ł-IBWCh – 0 zł;
- na dzień 31 grudnia 2020 r. w Ł-IW – 230.556,43 zł (krótkoterminowe) i 0 zł (długoterminowe), w Ł-IPS – 48.250,02 zł (krótkoterminowe) i 144.749,98 zł (długoterminowe) i w Ł-IBWCh – 1.109.845,85 zł (krótkoterminowe) i 0 zł (długoterminowe);
- na dzień 31 grudnia 2021 r. w Ł-IW – 6.945,61 zł (krótkoterminowe) i 0 zł (długoterminowe), w Ł-IPS – 48.249,96 zł (krótkoterminowe) i 24.125,06 zł (długoterminowe) i w Ł-IBWCh – 2.538.953,49 zł (krótkoterminowe) i 0 zł (długoterminowe);
- na dzień 31 marca 2022 r. Ł-IW – 174.639,30 zł (krótkoterminowe) i 343.893,36 zł (długoterminowe), Ł-IPS – 48.249,96 zł (krótkoterminowe) i 12.062,57 zł (długoterminowe) i Ł-IBWCh – 4.180.694,67 zł (krótkoterminowe) i 0 zł (długoterminowe), Ł-ŁIT – 1.487.304,48 zł (krótkoterminowe) i 355.955,93 zł (długoterminowe), na dzień 31 grudnia 2022 r. Ł-ŁIT – 337.523,40 zł (krótkoterminowe) i 226.995,96 zł (długoterminowe)
- oraz na dzień 31 grudnia 2023 r. Ł-ŁIT – 4.036.674,36 zł (krótkoterminowe) i 2.924.837,52 zł (długoterminowe).

(akta kontroli str. 3518-4577)

Każdego roku Instytut osiągał dodatnie wyniki finansowe, z wyjątkiem Ł-IW i Ł-IBWCh, które w I kwartale 2022 r. wykazały stratę w wysokości odpowiednio 624.774,21 zł i 1.334.060,17 zł. Zarówno w przypadku Ł-IW, jak i Ł-IBWCh nie dokonywano sprzedaży majątku w celu pokrycia straty. Straty zostały w całości pokryte z funduszu rezerwowego. Od 1 kwietnia 2022 r. nastąpiło połączenie w Ł-ŁIT.

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków, w których strata z działalności podstawowej byłaby pokrywana z przychodów ze sprzedaży majątku, ani sytuacji, w których nastąpiłoby ograniczenie działalności podstawowej na rzecz świadczenia innych usług.

(akta kontroli str. 3389-3404)

2.2. Dyrektor Instytutu każdorazowo przed przekazaniem do Prezesa CŁ projektu podziału zysku netto, uzyskał pozytywną opinię Rady Instytutu w formie uchwały zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o SBŁ. Prezes CŁ zatwierdzał sprawozdania finansowe za każdy rok objęty kontrolą w formie *Postanowienia o zatwierdzeniu sprawozdania*

⁸⁸ Tj.: IV-XII 2019 Ł-COBRO – 3%; Ł-IPS – 32%; Ł-IW – 3%; Ł-IBWCh – 6%; 2020 r. Ł-IPS – 29%; Ł-IW – 3%; Ł-IBWCh – 6%; 2021 r. Ł-IPS – 22%; Ł-IW – 3%; Ł-IBWCh – 6%; I-III 2022 Ł-IPS – 18%; Ł-IW – 3%; Ł-IBWCh – 7%; IV-XII 2022 Ł-ŁIT – 7 %; 2023 r. Ł-ŁIT – 7% i I-III 2024 r. Ł-ŁIT – 8%.

finansowego i podziale wyniku finansowego Sieci Badawczej Łukasiewicz – danego Instytutu.

W okresie objętym kontrolą w Instytucie na podstawie art. 65 i 66 ustawy o SBŁ funkcjonowały następujące fundusze obowiązkowe: statutowy i rezerwy oraz fakultatywne: rozwoju oraz nagród. Zysk netto przekazywano na fundusz rezerwy, fundusz rozwoju lub fundusz nagród, z wyjątkiem Ł-IW w 2019 r. kiedy to zysk netto przekazano także na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Na podstawie *Postanowień*, Prezes CŁ dokonał w okresie objętym kontrolą następującego podziału zysku łącznie:

- 7.604.910,20 zł na fundusz rezerwy⁸⁹;
- 6.819.321,51 zł na fundusz rozwoju⁹⁰;
- 4.318.679,38 zł na fundusz nagród⁹¹.

W 2022 r. decyzją Prezesa CŁ stratę w wysokości 1.334.060,17 zł w Ł-IBWCh i 624.774,21 zł w Ł-IW pokryto z funduszu rezerwowego. Ponadto przeznaczono 36.529,37 zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych za II-IV kwartał 2019 r. w Ł-IW oraz 3.718.256,11 zł na pokrycie strat z lat ubiegłych⁹².

W siedmiu na 15 przypadków Prezes CŁ dokonał podziału zysku zgodnie z propozycją dyrektora Instytutu.

W Instytucie nie utworzono funduszu wdrożeń. P.o. Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że od momentu wejścia w życie ustawy o SBŁ w żadnym z kontrolowanych Instytutów fundusz wdrożeń nie został utworzony głównie „z uwagi na brak zainteresowania przedsiębiorców taką formą współpracy. Dodatkowo zapisy ustawy w przedmiotowym zakresie nie są precyzyjne i budzą szereg wątpliwości co do ich praktycznego zastosowania w gospodarce finansowej Instytutu”⁹³.

(akta kontroli str. 3444-3499, 3507-3517, 4640)

W okresie objętym kontrolą z funduszu rozwoju wydatkowano łącznie 13.873.416,18 zł⁹⁴, z czego 2.089.473,81 zł przeznaczono na zakup środków trwałych, a 11.783.942,37 zł na projekty związane z działalnością statutową. Szczegółowym badaniem objęte zostały zakupy dwóch środków trwałych, na które wydatkowano najwyższe kwoty. Na podstawie badania stwierdzono, że środki trwałe były użytkowane w związku z realizacją projektów badawczych⁹⁵, właściwie wybrano

⁸⁹ Z czego za IV-XII 2019 r.: 0 zł Ł-COBRO, 1.010.037,45 zł Ł-IBWCh, 4.044.865,91 zł Ł-IBWCh zysk z lat ubiegłych, 155.399,48 zł Ł-IPS, 185.800,00 zł Ł-IW i 40.200,00 zł Ł-IW zysk z lat ubiegłych; za 2020 r.: 0 zł Ł-IBWCh, 50.000,00 zł Ł-IPS i 54.570,00 zł Ł-IW; za 2021 r.: 421.216,58 zł Ł-IBWCh, 50.956,56 zł Ł-IPS i 225.500 zł Ł-IW, za I-III. 2022 r.: 206.000,20 zł Ł-IPS, za IV-XII. 2022 r. 1.100.000,00 zł Ł-ŁIT oraz za 2023 r. Ł-ŁIT 60.364,02 zł.

⁹⁰ Z czego za IV-XII 2019 r.: 0 zł Ł-COBRO, 1.000.000,00 zł Ł-IBWCh, 2.000.000,00 zł Ł-IBWCh zysk z lat ubiegłych, 0 zł Ł-IPS, 1.850.000,00 zł Ł-IW i 211.874,16 zł Ł-IW zysk z lat ubiegłych; za 2020 r.: 65.135,77 zł Ł-IBWCh, 250.246,72 zł Ł-IPS i 325.440,98 zł Ł-IW; za 2021 r.: 100.000,00 zł Ł-IBWCh, 100.000,00 zł Ł-IPS i 667.147,42 zł Ł-IW, za I-III. 2022 r.: 0 zł Ł-IBWCh, 0 zł Ł-IPS i 0 zł Ł-IW, za IV-XII. 2022 r. 1.055.290,22 zł Ł-ŁIT oraz za 2023 r. Ł-ŁIT 194.186,24 zł.

⁹¹ Z czego za IV-XII 2019 r.: 0 zł Ł-COBRO, 600.000,00 zł Ł-IBWCh, 200.000,00 zł Ł-IBWCh zysk z lat ubiegłych, 66.599,78 zł Ł-IPS, 250.000,00 zł Ł-IW i 250.000,00 zł Ł-IW zysk z lat ubiegłych; za 2020 r.: 0 zł Ł-IBWCh, 150.000,00 zł Ł-IPS i 302.079,60 zł Ł-IW; za 2021 r.: 0 zł Ł-IBWCh, 100.000,00 zł Ł-IPS i 1.300.000,00 zł Ł-IW, za I-III. 2022 r.: 0 zł Ł-IBWCh, 0 zł Ł-IPS i 0 zł, za IV-XII 2022 r. 1.200.000,00 zł Ł-ŁIT oraz za 2023 r. Ł-ŁIT 500.000,00 zł.

⁹² Z czego za IV-XII 2019 r.: 11.915,48 zł Ł-COBRO i 57.594,37 zł Ł-IPS; za 2020 r. 627.067,93 zł Ł-IBWCh i 2.609.266,82 zł Ł-IW oraz za I-III. 2022 r. 424.326,99 zł Ł-IW.

⁹³ Z analizy dokumentów przedstawionych do kontroli wynikało, że fundusz wdrożeń został utworzony w IBWCh i przeznaczono na niego 400.000,00 zł w okresie 01.01.2019 - 31.03.2019 r. (przed wejściem do Sieci) i 100.000,00 zł w okresie 01.04.2019 - 31.12.2019 r. już dla Instytutu będącego w Sieci. W odpowiedzi Instytut poinformował, że przeznaczenie kwot na fundusz wdrożeń było jedynie propozycją podziału zysku pozytywnie zaopiniowaną przez Radę Instytutu, a ostateczną decyzję w sprawie podziału zysku za 2019 r. podjął Prezes CŁ. Postanowieniem Prezesa z dnia 10 lipca 2020 r. kwoty z funduszu wdrożeń zostały przesunięte na fundusz rezerwy.

⁹⁴ Wydatki z funduszu rozwoju w poszczególnych Instytutach kształtowały się następująco: w 2019 r. – Ł-COBRO – 0 zł; Ł-IW – 2.345.525,05 zł; Ł-IPS – 0 zł; Ł-IBWCh – 0 zł; w 2020 r. – Ł-IW 3.069.989,70 zł; Ł-IBWCh 2020 r. – 0 zł; Ł-IPS 2020 r. – 0 zł; w 2021 r. – Ł-IW – 1.562.243,28 zł; Ł-IPS 2021 r. – 173.626,08 zł; Ł-IBWCh – 2.838.153,11 zł; w 2022 r. – Ł-ŁIT – 1.300.338,14 zł; Ł-IW 2022 r. – 156.973,20 zł.; Ł-IPS – 0 zł; Ł-IBWCh 2022 r. – 226.982,66 zł; w 2023 r. – Ł-ŁIT – 2.199.584,96 zł.

⁹⁵ Projektu współfinansowanego ze środków EFRR „Opracowanie innowacyjnego granulatu na bazie chitozanu z dodatkiem unikalnych biomodifikatorów przeznaczonego do przetwórstwa techniką ekstruzji” oraz projektu

tryb udzielenia zamówienia oraz właściwie je udokumentowano. Z uwagi na upływ terminu realizacji umowy z dnia 5 stycznia 2023 r. nr FO-Z/ŁIT/10/2022, której przedmiotem była *dostawa laboratoryjnej linii technologicznej do granulacji z wylączarką współbieżną wraz z montażem i uruchomieniem oraz szkoleniem z obsługi dostarczonej aparatury*, Ł-ŁIT naliczył Wykonawcy karę umowną za zwłokę w kwocie 129.150,00 zł. Wykonawca zakwestionował naliczenie tej kary powołując się na okoliczności wyłączające zawinienie oraz zawnioskował o miarkowanie kary umownej. Wykonawca wystąpił z wnioskiem do Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej RP o wszczęcie mediacji, na którą Ł-ŁIT wyraził zgodę. Strony wypracowały warunki ugody, która ostatecznie została zawarta przed mediatorem w dniu 8 grudnia 2023 r.

Ogłoszenie o wykonaniu umowy nr FO-Z/ŁIT/10/2022 zostało opublikowane 23 maja 2024 r. tj. po 234 dniach od jej zakończenia (2 października 2023 r.), co było niezgodne z art. 448 ustawy Pzp, który obliuguje do publikacji ogłoszenia w terminie 30 dni od daty wykonania umowy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 31 lipca 2024 r. z funduszu rozwoju nie wydatkowano środków za 2023 r.

(akta kontroli str. 4578-4631, 4641-4773)

Z funduszu nagród, którego środki przeznacza się na nagrody dla pracowników wydatkowano w okresie objętym kontrolą łącznie 6.602.314,58 zł, w tym: w Ł-ŁIT w 2024 r. – 490.238,26 zł, w 2023 r. – 2.136.415,50 zł; w 2022 r. – 1.197.412,77 zł, w Ł-IW 2021 – 304.218,86 zł; w 2020 – 491.073,29 zł; w 2019 – 1.011.638,99 zł; w Ł-IPS w 2022 – 49.742,06 zł; w 2021 – 70.767,04 zł; w 2020 – 52.163,20 zł; w Ł-IBWCH 2022 – 369.075,26 zł i w 2021 – 429.569,35 zł.

W 2019 r. nagrodę roczną finansowaną z funduszu nagród otrzymały 343 osoby (103 w Ł-IBWCH i 240 w Ł-IW), w 2020 r. – 359 osób (126 w Ł-IBWCH i 233 w Ł-IW), w 2021 r. – 424 osoby (52 w Ł-IPS, 142 w Ł-IBWCH i 230 w Ł-IW), 422 osoby w 2022 r. w Ł-ŁIT, a w lipcu 2024 wypłacono nagrody dla 435 pracowników Ł-ŁIT.

Na podstawie zbadanej próby trzech najwyższych kwotowo nagród (dwóch w Ł-IBWCH i jednej w Ł-IW) przyznanych ze środków funduszu nagród stwierdzono, że nagrody z Zakładowego Funduszu Nagród były naliczane na podstawie *Zasad nabywania prawa oraz ustalania wysokości wypłat nagrody z zysku* stanowiącego załącznik nr 6 do *Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy* wprowadzonego pismem okólnym nr 1/2020 Dyrektora IW oraz *Regulaminu tworzenia i podziału premii rocznej* stanowiącego załącznik nr 4 do *Regulaminu Wynagradzania dla pracowników* wprowadzonego Zarządzeniem nr 09/2020 z dnia 3 lutego 2020 r.

Zakładowy Fundusz Nagród był zasilany z części zysku wypracowanego za poprzedni rok rozliczeniowy w kwocie zapisanej w sprawozdaniu finansowym i zatwierdzonej przez organ nadzorujący Instytut. Wypłaty z funduszu nagród dokonywane były w następnym roku po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Instytutu Sieci przez Prezesa CŁ w ciągu miesiąca od zatwierdzenia (Ł-IBWCH) lub 3 miesiące od zatwierdzenia (Ł-IW). Szczegółowa analiza wykazała, że warunkiem utworzenia i wypłacenia premii rocznej było uzyskanie przez Instytut bilansowego zysku netto i zatwierdzenie bilansu rocznego przez Prezesa CŁ. Nagrodę z zysku wyliczano od sumy wynagrodzeń otrzymanych przez pracownika za rok kalendarzowy, za który przysługiwała nagroda. W zakresie wyliczenia wysokości środki zostały wypłacone zgodnie z obowiązującymi w Instytucie regulacjami⁹⁶.

(akta kontroli str. 4632-4633, 4774-5043)

„Zestaw opatrunkowy zabezpieczający urazy powstałe w trakcie pełnienia obowiązków służbowych przez służby mundurowe”.

⁹⁶ W Ł-IBWCH premia roczna została ustalona do wysokości 8,5% sumy wynagrodzeń brutto wypłaconych pracownikowi w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje premia roczna, uwzględniając składniki tego wynagrodzenia przyjmowane jak przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy i przy uwzględnieniu wypłaty wynagrodzenia za czas urlopu.

2.3. W Instytucie wypłacano wynagrodzenia oraz nagrody roczne dla dyrektorów i zastępców oraz głównych księgowych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przewidziana dla dyrektorów instytutu oraz ich zastępców maksymalna wysokość miesięcznego wynagrodzenia nie przekroczyła dziesięciokrotności (art. 8 pkt 6a lit. a ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁹⁷), przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W instytucie w okresie objętym kontrolą przyjmowano następujące krotności do obliczania wynagrodzeń od 2,8 do 4,7 w 2020 r. oraz od 3,9 do 7,6 w 2024 r.

Do wyliczenia wysokości wynagrodzenia za miesiąc styczeń i luty 2024 r. dla kierownictwa Ł-ŁIT przyjęto różne stawki, dla dwóch dyrektorów wyliczono wynagrodzenie na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2023 r., a w przypadku pozostałych dwóch dyrektorów przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2020 r. Wyjaśniając powody różnic, p.o. Dyrektor Ł-ŁIT wskazał, że dla dwóch odwołanych Zastępców Dyrektora (w okresie wypowiedzenia) przyjęto niższą stawkę zgodnie z opinią prawną z dnia 31 stycznia 2024 r., natomiast dla urzędujących członków kierownictwa wyliczono wynagrodzenie zgodnie z wytycznymi CŁ z 29 stycznia 2024 r. i 8 lutego 2024 r. oraz dwoma opiniami prawnymi.

Z kolei w przypadku dwóch członków kierownictwa Ł-IPS w listopadzie 2019 r. wzrosło 2,5 krotnie ich wynagrodzenie zasadnicze. Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor Instytutu wynikało to z konieczności wyrównania wynagrodzenia, które wyliczane było w oparciu o przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 r., a winno być wyliczane w oparciu o przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2018 r.

Wysokość wynagrodzenia miesięcznego ustalona przez dyrektorów instytutu dla głównych księgowych instytutu Sieci także nie przekroczyła maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego przewidzianego przepisami.

W okresie objętym kontrolą dyrektorom instytutu, ich zastępcom oraz głównym księgowym przyznane zostały nagrody roczne w wysokości od 1,5 za 2019 r. do 3,85 za 2022 r. krotności ich przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w roku poprzedzającym rok przyznania nagrody (zgodnie z art. 10 ust. 7a ustawy kominowej). Wynagrodzenia i nagrody dla kadry kierowniczej zostały wypłacone w prawidłowo wyliczonej wysokości.

W przypadku dwóch Dyrektorów i dwóch zastępców wypłacano wynagrodzenie po dacie odwołania, uznając ten czas za okres wypowiedzenia umowy, co było niezgodne z art. 25 ust. 4 ustawy o SBŁ oraz postanowieniami obowiązujących umów o zarządzanie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5044-5306)

Liczba pracowników zatrudnionych w Ł-ŁIT w przeliczeniu na pełne etaty według stanu na 31 grudnia 2022 i 2023 r.⁹⁸ wynosiła odpowiednio 437,10 i 420,45 etatów, w tym w pionie badawczym odpowiednio 79,05 i 66,95 etatów, zaś w pionie wsparcia odpowiednio 358,05 i 353,50 etatów. W latach 2022-2023 średnie miesięczne wynagrodzenie w Ł-ŁIT kształtowało się na poziomie odpowiednio 5.775,10 zł i 6.627,70 zł. Natomiast w pionie badawczym wynosiło odpowiednio 6.124,17 zł i 7.436,77 zł, a w pionie wsparcia odpowiednio 5.696,57 zł i 6.460,40 zł.

(akta kontroli str. 787-870)

2.4. W Instytucie opracowano i przyjęto do stosowania wewnętrzne regulacje zawierania i realizacji umów cywilnoprawnych. W okresie objętym kontrolą

⁹⁷ Dz. U. z 2019 r., poz. 2136 ze zm.; dalej: ustawa kominowa.

⁹⁸ Uwzględniono dane po połączeniu instytutów.

obowiązywały zasady wprowadzone zarządzeniami: nr 13/17 w Ł-IBWCH, nr 11/2020 w Ł-IW, nr 14/2021 w Ł-IPS oraz nr 15/04/2022 dla Ł-ŁIT⁹⁹.

Nie przyjęto odrębnych zasad ustalania wynagrodzenia za realizację zadań w ramach umów cywilnoprawnych. Wynagrodzenie ustalane było w zależności od specyfiki wykonywanych w ramach umów usług. W przypadku usług powszechnie dostępnych najczęściej przeprowadzano rozeznanie rynkowe dotyczące ceny usługi oraz możliwości osiągnięcia zakładanego efektu, natomiast w przypadku usług specjalistycznych, wynagrodzenie ustalano w drodze negocjacji w wykonawcę. Kryteriami wyboru podmiotu wykonującego umowę cywilnoprawną w przypadku realizacji usług o charakterze powszechnym była wypadkowa ceny oraz jakości oferowanej usługi, której dokonywał pracownik wnioskujący o zawarcie umowy. W przypadku usług o charakterze specjalistycznym, decyzja o wyborze podmiotu wykonującego usługę była poprzedzona analizą doświadczenia.

W latach 2019-2024 (I półrocze) w Instytucie zawarto umowy cywilnoprawne na łączną kwotę 2.872.766,80 zł¹⁰⁰ z czego: w 2019 r. – Ł-IW – 155.283,20 zł; Ł-IPS – 19.650,00 zł; Ł-IBWCH – 259.926,70 zł; Ł-COBRO – 7.300,00 zł; w 2020 r. – Ł-IW – 112.267,00 zł; Ł-IPS – 12.435,00 zł; Ł-IBWCH – 433.709,75 zł; w 2021 r. – Ł-IW – 102.719,00 zł; Ł-IPS – 36.827,70 zł; Ł-IBWCH – 238.851,00 zł; w 2022 r. – Ł-ŁIT – 624.681,48 zł; Ł-IW (I kw.) – 10.750,00 zł; Ł-IPS (I kw.) – 5.100,00 zł; Ł-IBWCH (I kw.) – 37.850,00 zł; w 2023 r. – Ł-ŁIT – 704.541,71 zł i w I połowie 2024 r. – Ł-ŁIT – 110.874,26 zł.

(akta kontroli str. 5307-5420)

W latach 2019-2024 (I półrocze) na realizację umów zawartych z pracownikami Instytutu wydatkowano łącznie 185.355,75 zł, co stanowiło 7% wydatków na umowy cywilnoprawne (w tym: w Ł-ŁIT 68.112,00 zł z czego na jedną umowę zawartą z kierownictwem Instytutu 58.212,00 zł; w Ł-IW – 2.250,00 zł; w Ł-IBWCH – 110.193,75 zł; w Ł-COBRO – 4.800,00 zł, w Ł-IPS nie zawierano umów cywilnoprawnych z pracownikami Instytutu)¹⁰¹.

Badanie szczegółowe przeprowadzone na próbie pięciu umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikami Instytutu na łączną kwotę 97.332,00 zł, tj. 53% wydatków ogółem na umowy cywilnoprawne z pracownikami Instytutu wykazało, że zlecone zadania wykonywane były poza godzinami pracy oraz w sposób przewidziany w umowie, a wyniki prac wykonanych w ramach tych umów wykorzystano w działalności instytutu. Niemniej stwierdzono błędy w przygotowaniu i rozliczaniu umów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W przypadku jedynej umowy zawartej z Zastępcą Dyrektora Instytutu na opracowanie monografii (na kwotę 58.212,00 zł), wniosek o zawarcie umowy zlecenia przygotowała współautorka opracowania, która była także osobą odpowiedzialną za potwierdzenie realizacji zadania. Osoba pełniąca funkcję kierowniczą w Instytucie przygotowała pierwszy i ostatni rozdział monografii i wraz z pracownikiem Instytutu była redaktorem opracowania. W przypadku pracownika Instytutu wskazano afiliację Instytutu, a w przypadku Zastępcy Dyrektora wskazano afiliację uczelni publicznej. Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor Instytutu, przy nazwisku pracownika Instytutu umieszczona została afiliacja Instytutu. W związku z powyższym przedmiotowa publikacja nie stanowiła interesu prywatnego, a tym samym nie zachodził konflikt interesów. Z tego względu złożenie wniosku o zawarcie umowy zlecenia przez pracownika na opracowanie monografii, a następnie uczynienie go na podstawie § 15 umowy nr 18/A/2022/BCS osobą odpowiedzialną za potwierdzenie realizacji zadania, zapewniało gwarancję braku podejrzenia o konflikt między interesem publicznym i prywatnym.

(akta kontroli str. 5421-5579)

⁹⁹ Wykazy umów prowadzone były odrębnie dla umów finansowanych ze środków na naukę przez Dział Strategii i Jakości Naukowej – wykaz A oraz dla pozostałych umów przez Dział Zarządzania Zasobami Ludzkimi – wykaz B.

¹⁰⁰ Ł-ŁIT – 1.440.097,45 zł; Ł-IW – 381.019,20 zł; Ł-IPS – 74.012,70 zł; Ł-IBWCH – 970.337,45 zł; Ł-COBRO – 7.300,00 zł.

¹⁰¹ Z czego: w 2019 r. Ł-IW – 300,00 zł; Ł-IBWCH – 9.822,00 zł; Ł-COBRO 4.800,00 zł; w 2020 r.: Ł-IBWCH – 99.091,75 zł; w 2021 r. Ł-IW – 1.950,00 zł; Ł-IBWCH – 1.280,00 zł; w 2022 r. Ł-ŁIT (II-IV kw.) – 9.900,00 zł; w 2023 r. Ł-ŁIT – 58.212,00 zł i w pierwszej połowie 2024 r. Ł-ŁIT – 0 zł.

W latach 2019-2024 (I półrocze) na realizację umów cywilnoprawnych zawartych z kontrahentami zewnętrznymi wydatkowano łącznie 2.687.411,05 zł¹⁰² (93% wydatków ogółem na umowy cywilnoprawne).

Badanie przeprowadzone na próbie 26 umów cywilnoprawnych zawartych z 12 osobami niebędącymi pracownikami Instytutu na łączną kwotę 958.190,78 zł, tj. 36% wydatków na umowy cywilnoprawne zawarte z osobami spoza Instytutu, wykazało, że co do zasady umowy zawierano w sposób celowy, choć były nierzetelnie dokumentowane i rozliczane, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
(akta kontroli str. 5421-5432, 5580-6093)

2.5. W okresie objętym kontrolą w Instytucie przyjęto następujące wewnętrzne regulacje w zakresie zamówień publicznych.

- Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ł-ŁIT stanowiący załącznik do Zarządzenia Dyrektora nr 02/06/2023 z dnia 6 czerwca 2023 r.
- Regulamin udzielania zamówień o wartości od 65.0000 zł do 130.000 zł, publikowanych przez Ł-ŁIT wprowadzony Zarządzeniem nr 05/06/2022 r. z dnia 30 czerwca 2022 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ł-IW wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 6/2021 z dnia 23 kwietnia 2021 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ł-IW wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 4/2020 z dnia 13 lutego 2020 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych w IW wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 2/2015 z dnia 6 marca 2015 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ł-IPS wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 6/2021 z dnia 9 lutego 2021 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych Ł-IPS wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 4/2020 z dnia 12 marca 2020 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych w Ł-IPS wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 21/2019 z dnia 30 maja 2019 r.
- Regulamin finansowania wydatków ze środków Funduszu Rozwoju Ł-IBWCh wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 5/2021 z dnia 27 maja 2021 r.
- Regulamin udzielania zamówień publicznych oraz trybu realizacji innych zamówień w IBWCh z dnia 3 stycznia 2018 r.

Łączna kwota wydatków poniesionych na zakup usług zewnętrznych w Instytucie w latach 2019-2023 wyniosła 48.762.236,84 zł, tj. w 2019 r. 5.932.297,66 zł¹⁰³; w 2020 r. 8.971.394,84 zł¹⁰⁴; w 2021 r. 10.891.918,72 zł¹⁰⁵; w 2022 r. 12.577.031,97 zł¹⁰⁶ i w 2023 r. 10.389.593,65 zł.

Łącznie na wybrane usługi zewnętrzne w okresie objętym kontrolą wydatkowano: na usługi prawne i księgowe 1.134.471,41 zł, reklamowe 497.328,05 zł, badawcze 3.520.736,30 zł, najmu i dzierżawy 1.040.427,74 zł, certyfikacji i audytu 1.595.344,42 zł, licencji i patentów 1.309.617,20 zł, inwestycyjne 13.832.735,69 zł, remontowo-konserwacyjne 7.408.633,88 zł, szkoleniowe 1.003.051,62 zł podwykonawstwa i obróbki 128.950,33 zł oraz inne usługi obce 7.846.866,52 zł.

(akta kontroli str. 6191-6634)

Badaniem szczegółowym objęto dwie umowy, które zostały zawarte w wyniku postępowań przeprowadzonych na podstawie przepisów ustawy Pzp oraz dwa zamówienia wyłączone ze stosowania ustawy Pzp.

W wyniku badania dwóch umów o najwyższej i najniższej kwocie zamówienia, które zostały zawarte w wyniku postępowań przeprowadzonych na podstawie przepisów Pzp, stwierdzono że: właściwie wybrano tryb udzielenia zamówienia, postępowanie zostało właściwie udokumentowane, zamówienie zrealizowane zostało zgodnie

¹⁰² W tym: Ł-ŁIT – 1.371.985,45 zł; Ł-IW – 378.769,20 zł; Ł-IPS – 74.012,70 zł; Ł-IBWCH – 860.143,70 zł; Ł-COBRO – 2.500,00 zł.

¹⁰³ W tym: Ł-COBRO 565.419,99 zł, Ł-IBWCH 1.536.946,29 zł, Ł-IW 2.912.492,58 zł i Ł-IPS 917.438,80 zł.

¹⁰⁴ W tym: Ł-IBWCH 4.994.811,82 zł, Ł-IW 2.921.500,14 zł i Ł-IPS 1.055.082,88 zł.

¹⁰⁵ W tym: Ł-IBWCH 4.756.234,38 zł, Ł-IW 5.089.128,74 zł i Ł-IPS 1.046.555,60 zł.

¹⁰⁶ W tym: Ł-IBWCH 2.987.405,48 zł, Ł-IW 1.006.833,41 zł, Ł-IPS 466.918,41 zł i Ł-ŁIT 8.115.874,67 zł.

z umową i prawidłowo dokonano rozliczeń. Niemniej oświadczenie pracownika, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności przy realizacji zamówienia nr FO-Z/ŁIT/2/2024, dotyczące m.in. braku powiązań z wykonawcą, składanego na podstawie art. 56 ust. 4 ustawy Pzp, zostało złożone przed terminem otwarcia ofert, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badanie dwóch zamówień o najwyższej i najniższej kwocie wydatkowanych środków, bez stosowania ustawy Pzp, wykazało, że przy prowadzeniu postępowań przestrzegano wewnętrznych uregulowań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 6635-6852)

W okresie objętym kontrolą zbyto jeden środek trwały nabyty w latach 2019-2024, tj. laptop Dell Vostro za cenę 2.529,33 netto na wniosek pracownika Instytutu. Wartość księgowa netto na dzień sprzedaży wyniosła 0 zł.

W okresie objętym kontrolą w Instytucie nie dokonywano czynności prawnych wymagających występowania o zgodę właściwego organu w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰⁷, zaliczonymi do wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych lub inwestycji długoterminowych, w tym wniesienia ich jako wkładu do spółki lub spółdzielni.

(akta kontroli str. 3500-3508)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Z opóźnieniem wynoszącym 204 dni opublikowano ogłoszenie o wykonaniu umowy nr FO-Z/ŁIT/10/2022, co było niezgodne z art. 448 ustawy Pzp, który oblige do publikacji ogłoszenia w terminie 30 dni od daty wykonania umowy.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że w związku z dużą rotacją pracowników w Dziale Zamówień Publicznych oraz niedoborami kadrowymi termin na przesłanie ogłoszenia o wykonaniu został nieumyślnie uchybiony. Po zidentyfikowaniu nieprawidłowości, ogłoszenie zostało niezwłocznie przesłane do publikacji.

(akta kontroli str. 4668-4773, 6135-6164)

2. Wbrew art. 25 ust. 4 ustawy o SBŁ w czterech przypadkach: Dyrektora Ł-ŁIT odwołanego w dniu 16 kwietnia 2024 r.; Zastępcy Dyrektora Ł-ŁIT ds. finansowych i operacyjnych odwołanej w dniu 21 listopada 2023 r.; Zastępcy Dyrektora Ł-ŁIT ds. komercjalizacji odwołanego w dniu 21 listopada 2023 r. i Dyrektora Ł-IW odwołanego w dniu 12 sierpnia 2021 r. wypłacano wynagrodzenie po dacie odwołania, uznając to za okres wypowiedzenia. Łączna kwota nienależnie wypłaconych wynagrodzeń wyniosła w okresie objętym kontrolą 218.998,79 zł.

Jak wyjaśniła p.o. Dyrektor z uwagi na to, że odwołanie dyrektora i zastępców dyrektora nie nastąpiło z przyczyn wskazanych w art. 70 § 3 kodeksu pracy z dnia 26 czerwca 1974 r.¹⁰⁸, czyli o których mowa w art. 52 lub art. 53 kp, na podstawie art. 70 § 2 kp w okresie wypowiedzenia pracownicy ci mieli prawo do wynagrodzenia w wysokości przysługującej przed odwołaniem. Wynagrodzenie było im wypłacane na podstawie art. 70 § 2 kp w związku z art. 21 ust. 2 ustawy o SBŁ.

NIK wskazuje, że z art. 25 ust. 4 ustawy o SBŁ wynika wprost, że z dniem odwołania dyrektora albo zastępcy dyrektora wygasa z mocy prawa zawarta z nim umowa o zarządzanie instytutem Sieci. Przepis ten stanowi regulację szczególną wobec art. 70 § 2 kp w zw. z art. 36 § 1 kp i należy w istocie rozumieć go tak, że wraz ze zmaterializowaniem się aktu odwołania dochodzi także do wygaśnięcia stosunku pracy powołanego dyrektora lub zastępcy dyrektora.

(akta kontroli str. 5044-5306)

¹⁰⁷ D.U. z 2023 r., poz. 120.

¹⁰⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm.; dalej: kp.

3. Nierzetelnie przygotowywano i rozliczano umowy cywilnoprawne zawarte z pracownikami instytutu. I tak:

- wbrew § 2 ust. 2 pkt a Zarządzenia Nr 15/04/2022 zakres wykonywanych zadań w ramach umowy cywilnoprawnej nr 15/B/2022/BB-P nie był precyzyjnie określony, a nawet niemożliwy do wykonania. Z uwagi na sposób i czas realizacji umowy (zadania realizowane poza Instytutem w wybranym przez siebie miejscu i czasie, bez podległości służbowej), nie było możliwe realizowanie zadania w zakresie „zastępowania nieobecnych pracowników w obszarach tego wymagających”.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor, pani X przebywała w okresie od 15 października 2021 r. do 13 października 2022 r. na urlopie macierzyńskim. Pilna potrzeba zabezpieczenia ciągłości i terminowej realizacji zadań w Dziale Wsparcia Projektów i Zarządzania Projektami spowodowała konieczność zatrudnienia tej pani na umowę cywilnoprawną za jej zgodą. Oczywiście było, że „z uwagi na charakter wykonywanych zadań pani X nie mogła zastępować nieobecnych pracowników”;

- wynagrodzenie z tytułu umowy cywilnoprawnej nr 29/2020 związanej z produkcją elementów do elektrycznych szlabanów zostało sfinansowane ze źródła BSF – maseczki medyczne. Rachunki: nr 02/07/2020 za przepracowanie 80 godzin i nr 03/08/2020 za przepracowanie 60 godzin, zostały wystawione za wykonanie czynności „Obsługa procesu produkcji masek medycznych”, podczas gdy zakres umowy zlecenia nr 29/2020 obejmował „Wykonanie detali dla Firmy B”. Obydwa rachunki zostały zaakceptowane przez osobę wnioskującą o zlecenia prac oraz głównego księgowego. Kwota wypłaconego wynagrodzenia wyniosła 3.500,00 zł.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor powodem tego był błędnie opisany rachunek do ww. zawartej umowy cywilnoprawnej, ponieważ wskazano, że czynności wykonane w ramach umowy związane były z produkcją masek medycznych, a w rzeczywistości dotyczyły wykonania części zapór parkingowych. Błąd wynikał z faktu, że w Instytucie pracują dwie osoby o tym samym nazwisku;

- przed zawarciem umów zlecenia nr 04/COBRO/2020 i nr 29/2020 nie przygotowano stosownych wniosków o zawarcie umowy cywilnoprawnej wraz z załącznikami, wymaganych Zarządzeniem nr 13/17 w sprawie zawierania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi w IBiWCh z dnia 2 listopada 2017 r.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że trudno zweryfikować czy w okresie pandemii COVID-19 wnioski nie zostały zawarte czy uległy zagubieniu.

(akta kontroli str. 5307-5390, 5421-5579, 6094-6107)

4. Nierzetelnie przygotowywano i rozliczano umowy cywilnoprawne zawarte z osobami spoza instytutu. I tak:

- przed podpisaniem umów zlecenia nr 26/2019 z dnia 30 grudnia 2019 r. oraz nr 27/2020 z dnia 1 lipca 2020 r. nie przygotowano wniosków i nie uzyskano wymaganej zarządzeniem akceptacji kierownictwa. Zgodnie z § 2 ust. 1 Zarządzenia nr 13/17 w sprawie zawierania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi w IBWCh z dnia 2 listopada 2017 r. „umowę cywilnoprawną zawiera się na podstawie wniosku o zawarcie umowy cywilnoprawnej (...)”, który powinien zostać zatwierdzony przez dyrektora lub zastępcę dyrektora oraz głównego księgowego.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor, z uwagi na fakt, że w Instytucie w ciągu ostatnich lat przeprowadzono wiele zmian organizacyjnych obejmujących również zmiany personalne (w 2019 r. do Ł-IBWCh włączono Instytut Polmatex-Cennaro, w 2020 r. do Ł-IBWCh włączono Instytut Ł-COBRO), trudno zweryfikować, czy wnioski o zawarcie wskazanych umów cywilnoprawnych nie zostały zawarte czy też uległy zagubieniu. Ponadto należy również zauważyć, że część umów została zawarta w 2020 r., który był rokiem pandemii COVID-19 (lockdown i konieczność wykonywania pracy zdalnie). Instytut Ł-IBWCh nie był

przygotowany pod kątem infrastruktury IT do takiej pracy. Braki w dokumentach mogły również wynikać z tego powodu;

- wbrew § 5 ust. 1 ww. Zarządzenia nr 13/17, do umowy o dzieło nr 1/2019 nie sporządzono *pisemnego potwierdzenia terminowego wykonania umowy pod względem merytorycznym przez osobę wskazaną w umowie albo od wnioskodawcy umowy, na podstawie którego Zleceniobiorca dzieła wystawia Instytutowi rachunek/fakturę po zrealizowaniu całości lub części przedmiotu umowy.*

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor w umowie o dzieło nr 1/2019 osobą dokonującą odbioru dzieła w imieniu zamawiającego wpisany został ówczesny Dyrektor IBWCh. Pisemne potwierdzenie wykonania umowy znajduje się na rachunku nr 06/01/2019, na którym widnieje sformułowanie „stwierdzam wykonanie” oraz podpis Dyrektora IBWCh.

NIK wskazuje, że zgodnie z ww. przepisem rachunek powinien zostać wystawiony po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia terminowego wykonania umowy pod względem merytorycznym, a nie przed;

- na rachunku nr 06/01/2019 potwierdzono wykonanie do 31 stycznia 2019 r. czynności polegającej na *Opracowaniu koncepcji umiędzynarodowienia i rozwoju IBWCh* i wypłacono pełne wynagrodzenie w wysokości 4.000,00 zł, natomiast w ramach umowy o dzieło zrealizowano do końca stycznia 2019 r. wyłącznie opracowanie części merytorycznej Ankiety EPNOE. *Koncepcja umiędzynarodowienia Instytutu Łukasiewicz IBWCh* powstała w ramach kolejnej umowy zlecenia nr 05/2019 podpisanej z tą samą osobą na okres od 1 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że w ramach umowy 1/2019 osoba, z którą zawarto umowę przyjęła do wykonania dzieła w postaci: opracowania koncepcji umiędzynarodowienia i rozwoju IBWCh oraz opracowanie i przygotowanie części merytorycznej ankiety EPNOE. Wykonanie powyższego zostało dostarczone zamawiającemu w wersji papierowej do 31 stycznia 2019 r., czego potwierdzeniem są dokumenty przekazane do kontroli NIK w postaci opracowanych ankiet i prezentacji Power Point pt. *Koncepcja strategii umiędzynarodowienia Sieć Badawcza Łukasiewicz - Instytut Biopolimerów i Włókien Chemicznych.*

NIK wskazuje, że przedstawiona kontrolerowi *Koncepcja strategii umiędzynarodowienia* nie mogła zostać przekazana Instytutowi do 31 stycznia 2019 r. ponieważ szczegółowe dane zawarte w *Koncepcji* obejmują okres późniejszy. I tak:

- stan zatrudnienia przedstawiony został na lipiec 2019 r.;
 - opisano wygłoszone referaty naukowe przez pracowników instytutu w dniu 30 maja 2019 r.;
 - opisano wyniki badań pracowników instytutu prezentowane w ramach sesji posterowych w dniu 30 maja 2019 r.;
 - w związku z kształceniem młodej kadry naukowo-badawczej odnotowano, że w lipcu 2019 r. został zaliczony pierwszy rok studiów doktoranckich;
- wnioski o zawarcie umów zlecenia z dnia 22 sierpnia 2019 r. i z dnia 27 grudnia 2023 r. zostały zaakceptowane pomimo braku podpisu kierownika projektu/zlecenia/komórki organizacyjnej na rzecz, której wykonywana miała być umowa.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że w odniesieniu do wniosku z dnia 22 sierpnia 2019 r., osobą upoważnioną do podpisania dokumentu był ówczesny Dyrektor IW (Dyrektor był jednocześnie wnioskodawcą oraz osobą upoważnioną do zatwierdzenia wniosku z ramienia Instytutu). Natomiast w drugim przypadku brak podpisu osoby wnioskującej wynikał ze zwykłego przeoczenia. Wnioskodawcą umowy zlecenia z dnia 27 grudnia 2023 r. był Kierownik Działu

Jakości i Strategii Naukowej. Brak podpisu osoby wnioskującej wynikał z faktu, iż ustalenia związane z procedowaniem wskazanej umowy obejmowały ustalenia ustne między Kierownikiem Działu, a bezpośrednim przełożonym, czyli Zastępcą Dyrektora ds. Badawczych;

- w dniu 23 grudnia 2022 r. podpisano umowę zlecenie nr 27/B/2022/DN, pomimo braku zabezpieczonych środków na jej realizację. Kierownik Działu Planowania i Kontrolingu poinformował Dyrektora, na wniosku o zawarcie umowy zlecenia, o „braku zapewnionych środków na 2023 r.” na realizację umowy.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że w związku z potrzebą Instytutu obejmującą realizację zadań wynikających z wniosku o zawarcie wskazanej umowy cywilnoprawnej, Dyrekcja Instytutu podjęła decyzją o sfinansowaniu wydatku w 2023 r.;

- umowa zlecenie nr 25/B/2023/DB została podpisana, pomimo że na wniosku o zawarcie umowy zlecenia, Kierownik Działu Planowania i Kontrolingu poinformował Dyrektora, o „braku środków” na realizację umowy.

P.o. Dyrektor wyjaśnił, że umowa zlecenie zawarta została podpisana z uwagi na potrzebę Instytutu w zakresie realizacji przedmiotu umowy. Informacja Kierownika Działu Planowania i Kontrolingu dotycząca „braku środków” odnosiła się do braku uprzedniego zaplanowania wydatku w planie finansowym. Dyrekcja Instytutu natomiast podjęła decyzję o zakupie usługi mając świadomość stopnia realizacji planu finansowego Instytutu na dzień składania wniosku;

- w sześciu na dziewięć objętych badaniem przypadków, przed zawarciem umowy o wartości powyżej 10.000,00 zł nie dokonano *analizy rynku w formie zapytania ofertowego, skierowanego do co najmniej 3 potencjalnych wykonawców, o ile na rynku liczba wykonawców nie jest ograniczona*, co było wymagane § 21 ust. 2 *Regulaminu udzielania zamówień publicznych* obowiązującym od czerwca 2023 r.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor w pięciu przypadkach przedmiot umowy obejmował realizację usług specjalistycznych, których wykonanie wiązało się z posiadaniem niszowej wiedzy i kompetencji, a w jednym przypadku zawarcie umowy wynikało z pilnej potrzeby Instytutu;

- w przypadku umowy cywilnoprawnej nr 25/B/2023/DB nie udokumentowano wymaganej zarządzeniem analizy rynku tj. uzyskiwania konkurencyjnych ofert.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora w chwili obecnej występują trudności z pozyskaniem wiedzy w przedmiotowej sprawie z uwagi na długotrwałe zwolnienie lekarskie pracownika, który zajmował się wnioskowaniem oraz odbiorem merytorycznym prac od wykonawcy;

- wbrew art. 22 § 1 kp i § 2 ust. 3 pkt a Zarządzenia Nr 15/04/2022 Dyrektora Ł-ŁIT z dnia 8 kwietnia 2022 r. zakres wykonywanych zadań w ramach umowy cywilnoprawnej nr 23/B/2023/FOD odpowiadał rodzajowo pracy wykonywanej w ramach zatrudnienia na etacie.

Jak wyjaśnił p.o. Dyrektor realizacja przedmiotu umowy wiązała się z pilną i nagłą potrzebą Instytutu w zakresie zapewnienia płynnej obsługi administracyjnej sekretariatu.

(akta kontroli str. 5307-5390, 5421-5432, 5580-6091, 6108-6190)

5. Oświadczenie pracownika, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności przy realizacji zamówienia nr FO-Z/ŁIT/2/2024, dotyczące m.in. braku powiązań z wykonawcą, składanego na podstawie art. 56 ust. 4 ustawy Pzp, zostało złożone 12 grudnia 2023 r., natomiast otwarcie ofert nastąpiło 7 lutego 2024 r.

Jak wyjaśniła p.o. Dyrektor ustawodawca nie wskazuje daty początkowej od kiedy powinno zostać złożone oświadczenie, uznano zatem, że oświadczenie złożone w grudniu jest wiążące przez cały okres trwania postępowania.

NIK podkreśla, że art. 56 ust. 4 i 5 ustawy Pzp stanowi o oświadczeniu dotyczącym konfliktu interesów. Zatem trudno przyjąć, że mogło być złożone przed otwarciem ofert kiedy nieznane były jeszcze dane oferentów.

(akta kontroli str. 6165-6190)

OCENA CZĄSTKOWA

Instytut zrealizował przychody zgodnie z ustalonymi planami. Środki z utworzonych funduszy wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. W Instytucie wypłacano wynagrodzenie oraz nagrody roczne dla dyrektora instytutu i zastępców oraz głównego księgowego zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zakupu usług dokonywano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Niemniej zawieranie umów cywilnoprawnych dokumentowano w sposób nierzetelny. Skontrolowane postępowania o udzielenie zamówień publicznych zostały co do zasady przeprowadzone prawidłowo, ale doszło do naruszenia przepisów art. 488 ustawy Pzp, bowiem w jednym przypadku opublikowano ogłoszenie o wykonaniu umowy z opóźnieniem wynoszącym 204 dni od dnia wykonania umowy. Ponadto w ramach drugiego nie złożono w terminie oświadczenia o bezstronności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski i uwagi:

Wnioski

1. Podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania zwrotu od sześciu członków Rady Instytutu nadpłaconego wynagrodzenia z tytułu ich udziału w posiedzeniach Rady.
2. Podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania zwrotu wypłaconych dwóm dyrektorom i dwóm zastępcom, po dacie ich odwołania, nienależnych świadczeń za okres wypowiedzenia umowy.
3. Zwiększenie nadzoru nad sporządzaniem i rozliczaniem umów cywilnoprawnych.
4. Wzmocnienie mechanizmów kontroli nad procesem przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Uwaga

Niedopuszczenie do ponowienia się przypadków sporządzania planów finansowych bez wszystkich wymaganych elementów oraz wypłat wynagrodzeń członkom Rady Instytutu niebędącym jego pracownikami w wysokości innej niż przewidziana obowiązującymi przepisami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 16 sierpnia 2024 r.

Kontrolerzy:
Ewelina Dębowska
specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

/podpisano elektronicznie/

Magdalena Łysek
specjalista k.p.
/podpisano elektronicznie/